

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

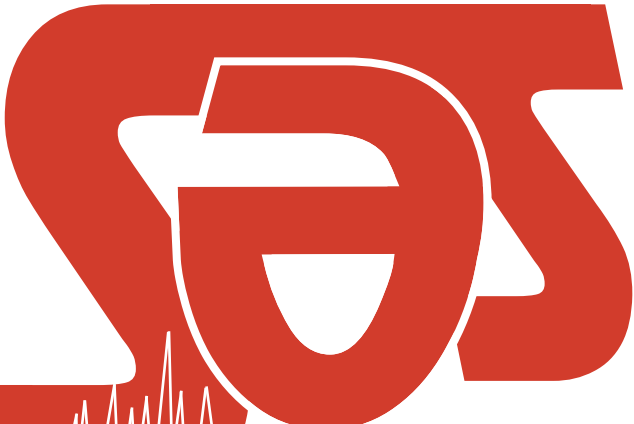

№ 156 (7081)

Azərbaycan - Özbəkistan müttəfiqliyi: Türk birliyinə mühüm töhfə!

3

29 avqust 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında telefon danışığı olub

2

Sonda Hərbi Qənimətlər Parkında EKSPONATA ÇEVİRİLƏN SİLAHLAR

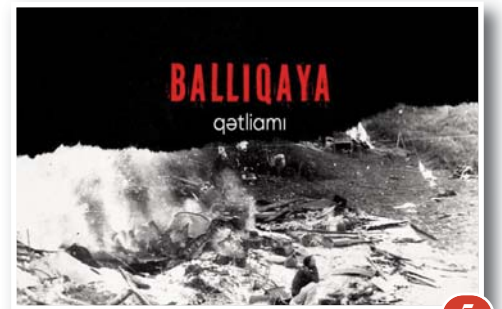
4

Uşaqlar arasında yeni virus yayılıb - NECƏ YAXA QURTARMALI?

10

Erməni faşizminin iç üzü - Ballıqaya qətləmi

5

Ukrayna, Rusiya və Aİ arasında "qaz oyunu"

8

Frank Şveber parlament seçkilərinə sər atmaqdan məhrum edildi

14

İnternet benzini işləmir, "cənablar"!

5

“Sea Breeze” istirahət mərkəzində LANDAU Məktəbinin və “The Grand” apart hotelinin açılışı olub

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər

onlar yaxın illərdə sahilə hotel kompleksləri açmağı planlaşdırırlar.

İl boyu yaşamaq, rahatlıq və yaxşı istirahət üçün hər cür şərait yaradılan “Sea Breeze”də beynəlxalq məktəb və LANDAU uşaq bağçası kimi təhsil müəssisələri, tibb ocaqları, biznes mərkəzi və tibbi-sağlamlıq kompleksi tikinti mərhələsindədir. Həmçinin ərazidə həm uşaqlar, həm də böyüklər üçün ustad dərsləri, mühazirələr və praktik məşğələlərin keçirildiyi incəsənət mərkəzi yerləşir.

Bakıda “Sea Breeze” istirahət mərkəzinin ərazisində yaradılan “LANDAU School” Təhsil Kompleksinin məktəbinin və “The Grand” apart hotelinin açılışı olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər. “Ağalarov Development” şirkətinin təsisçisi Emin Ağalarov Prezident İlham Əliyevə görülmə işlər, o cümlədən “Sea Breeze”in əsas layihələri - 231 şagird üçün nəzərdə tutulmuş “LANDAU School” Təhsil Kompleksinin “Sea Breeze”dəki məktəbi və 450 şagird üçün nəzərdə tutulmuş “SABAH.school” barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, məktəb binalarında kompüter sinifləri, psixoloq kabinetləri, laboratoriyalar, açıq və qapalı idman meydanları var. Təlim Britaniya kurikulumuna uyğun olaraq ingilis dilində aparılır. LANDAU Məktəb kompleksinin ərazisində orta ümumi təhsillə yanaşı, məktəbəqədər təhsil üçün ayrıca bina da var. Ümumilikdə, təhsil kompleksi 1100-dən çox şagird üçün nəzərdə tutulub. Ərazidəki ən böyük apart hotel - “The Grand” da istifadəyə verildi.

Diqqətə çatdırıldı ki, bura il boyu yaşamaq və ya kirayə vermək üçün nəzərdə tutulmuş 224 mənzil və 3 penthausdan ibarətdir. Təmirlə 100 mənzil əşyalarla birlikdə artıq satılıb. Apart hotelin ərazisində iki hovuz, üç restoran, konfrans zalı, butiklər, SPA mərkəzi və qəbul xidməti fəaliyyət göstərir.

Qeyd olundu ki, ekoloji cəhətdən təmiz, müasir və memarlıq hülləri baxımından texnoloji layihə olan “Sea Breeze” gələcəyin şəhəri kimi inkişaf edir. Nəhəng layner formasında ilk mənzillərdən ibarət flaqman daşınmaz əmlak layihəsi olan “Caspian Dream Liner” süni adada tikiləcək. Bu nadir memarlıq quruluşu sayəsində “Sea Breeze” qlobal turizm xəritəsində daha da cəlbedici məntəqəyə çevriləcək. İrmiq yaşlı layihə fondunun hazırlanması üzərində bir neçə memarlıq bürosu işləyir, o cümlədən dünyaşöhrətli memarlar cəlb olunur. Ekspertlər kurort şəhərini bu gün dünyada öz ərazisində bu qədər çoxlu sayda daşınmaz əmlakı birləşdirən yeganə layihə adlandırılırlar. “Sea Breeze”in beynəlxalq tərəfdaşları arasında nüfuzlu, qlobal hotel şəbəkələri var ki,

Qeyd edək ki, “Sea Breeze” kurort şəhəri Xəzər dənizinin sahilində, Bakının mərkəzindən 30 dəqiqəlik məsafədə yerləşir. 500 hektar sahədə artıq 1,5 milyon kvadratmetrdən çox kommersiya obyektinə və mənzillərdən ibarət daşınmaz əmlak satılıb və istifadəyə verilib. İstirahət zonaları, parklar və çimərlik üçün 150 hektardan çox ərazi ayrılıb. Bu gün daha 1,5 milyon kvadratmetr sahə reallaşdırma mərhələsindədir və yaxın vaxtlarda daha 2 milyon kvadratmetr sahənin ti-

fər işlə təmin olunub. Layihəyə qoyulan investisiyalar 7 milyard dollar təşkil edir.

Cari yay mövsümündə akvapark, lunapark və sirk, həmçinin kurort şəhərciyinin yaxınlığında yeni yaradılan pulsuz çimərlik zonası da daxil olmaqla, yeni çimərlik zonaları açılıb. Həmçinin ərazidə 1 milyona yaxın bitki və ağac ekilib. Hazırda yaşıllıqların sahəsi 150 hektara çatır.

Bu ilin noyabrında ölkəmizin ev sahibliyi edəcəyi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində “Sea Breeze” landsaft parkının salınması təşkil olunacaq - tədbirin qonaqları, Azərbaycanın və beynəlxalq şirkətlərin rəhbərləri, siyasətçilər və mədəniyyət xadimləri ağacların ekilməsində iştirak edəcəklər.

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında telefon danışığı olub

Dünən Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Dövlət başçıları Prezident Vladimir Putinin Azərbaycana dövlət səfərinin nəticələrindən məmnunluqlarını ifadə ediblər. Prezidentlər səfər çərçivəsində əldə olunmuş razılaşmaların həyata keçirilməsi istiqamətində aparılan fəaliyyətin Azərbaycan ilə Rusiya arasında tərəfdaşlıq və strateji müttəfiqlik münasibətlərinin daha da güclənməsinə xidmət edəcəyinə əminliklərini bildirdilər.

Telefon söhbəti əsnasında Cənubi Qafqaz regionunda vəziyyət müzakirə olunub. Vladimir Putin Rusiyanın Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəli aparılmasına dəstək verməyə hazır olduğunu deyib. Telefon danışığı zamanı Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat dəhlizinin açılması ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

kintisində başlanılacaq. Üç il ərzində layihənin ümumi sahəsi 5 milyon kvadratmetrdən çox təşkil edəcək və 100 min daşınmaz əmlak obyektini tikilib istifadəyə verəcək. Sakinlərin və turistlərin ümumi sayı 300 min nəfərə çatacaq, iş yerlərinin sayı isə 20 minə qədər artacaq. Hazırda burada 6560 nə-

Azərbaycanın iştirakçısı olduğu görüşləri, təşəbbüsləri, beynəlxalq layihələri ölkəmizin nüfuzunun artdığına və etimadının yüksəldiyinə daha bir göstəricisidir. Dünya dövlətləri, təşkilatları ilə yanaşı, Türk dövlətləri ilə münasibətlərin möhkəmləndirilməsi Azərbaycan xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Son illərdə Türk dövlətləri arasında əlaqələr bütün sahələrdə intensiv xarakter alıb və dövrün tələblərinə, baş verən proseslərə uyğun olaraq sürətlə inkişaf etdirilir. Bu münasibətlər dostluq, qarşılıqlı anlaşmaya söykənir. "Türk dünyasının birləşməsi istiqamətində ölkələrimiz böyük səylər göstərirlər. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərinin müəyyən edilməsi zamanı Türk dünyasının gücləndirilməsi, Türk dövlətləri ilə əlaqələrimiz prioritet istiqamət kimi müəyyən olunub", - deyərək Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirib: "Builki prezident seçkilərindən sonra andiçmə mərasimindəki çıxışında bildirmişdim ki, bizim ailəmiz Türk dünyasıdır, bizim başqa ailəmiz yoxdur. Əslində, bu, ölkəmizin bu istiqamətdəki siyasətini açıq şəkildə büruzə verir. Şadam ki, son illər ərzində Türk Dövlətləri Təşkilatı xətti ilə aparılan işlər birliyimizi daha da gücləndirir".

Etnik və mədəni köklərimiz, dilimiz, ortaq keçmişimiz münasibətlərin təməlini təşkil edir. Xatırladaq ki, Azərbaycan Türk Şurasının yaradılması ilə bağlı saziş məhz ölkəmizdə imzalanıb. 2009-cu ildə Azərbaycanın Naxçıvan şəhərində keçirilən toplantıda imzalanan Sazişə əsasən, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası yaradılıb. Saziş Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən imzalanıb. Ötən müddət ərzində bu əlaqələr genişlənib. Naxçıvan sazişinin imzalanmasından keçən dövr ərzində görülən işlər, qarşılıqlı səfərlər türk dövlətləri arasında inteqrasiyanı dərinləşdirmək üçün səmərəli platformaya çevrilib.

MÜNASİBƏTLƏRDƏ KEYFİYYƏT BAXIMINDAN YENİ İNKİŞAF MƏRHƏLƏSİ

Azərbaycanın Özbəkistanla münasibətləri də dostluğun və qardaşlığın təcəssümüdür. Son illərdə Özbəkistanla Azərbaycan arasında münasibətlər keyfiyyət baxımından yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyaraq strateji səviyyəyə yüksəlib. Eyni soy-kökə və uzun tarixə söykənən Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələri də bu gün yeni dövrün çağırışlarına uyğun olaraq inkişaf etdirilir. İki ölkə arasında qarşılıqlı hörmət və etimad üzərində qurulmuş əlaqələr ötən müddət ərzində siyasi, iqtisadi, enerji, mədəni və digər sahələrdə dinamik şəkildə inkişaf edib və səmərəli əməkdaşlıq daha da yüksəlib. Qarşılıqlı səfərlər, bu səfərlər çərçivəsində aparılan müzakirələr, imzalanan sənədlər gələcək inkişaf baxımından diqqətçəkəndir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin avqustun 22-də Özbəkistan Respublikasına dövlət səfərinə gəlməsi əlaqələrin uğurlu inkişafının göstəricisidir. Azərbaycanın Özbəkistan, eləcə də digər Orta Asiya ölkələri ilə gündən-günə daha da möhkəmlənən əməkdaşlığı həm ölkələrimizin və xalqlarımızın, həm də bütün türk dünyasının inkişafına əhəmiyyətli töhfələr verməkdədir. Ortaq tarixi, dini və mədəniyyəti bölüşən, eyni kökə malik olan hər iki xalq arasındakı əlaqələr qədim dövrləri əhatə edir. Tarixən ənənəvi dostluq və qardaşlıq əlaqələri mövcud olan Azərbaycan və Özbəkistan arasında diplomatik münasibətlər 1995-ci ildə qurulmuşdur. Dövlət başçıların qarşılıqlı səfərləri ikitərəfli əməkdaşlığın müasir qlobal çağırışlar və mürəkkəb geosiyasi vəziyyətdə yeni keyfiyyətdə inkişafı üçün zəmin yaradılıb.

TÜRK DÜNYASININ QÜDRƏTLİ DÖVLƏTLƏRİ

2022-ci il Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələrinin inkişafı baxımından uğurlu olub. Həmin il dövlətimizin başçısının Özbəkistana üç dəfə səfər etməsi Azərbaycan Prezidentinin qardaş ölkə ilə əməkdaşlığın inkişafına bö-

Azərbaycan - Özbəkistan müttəfiqliyi: Türk birliyinə mühüm töhfə!

Prezident İlham Əliyev: "Türk dünyasının gücləndirilməsi, Türk dövlətləri ilə əlaqələrimiz prioritet istiqamət kimi müəyyən olunub"

yük önəm verməsinin göstəricisidir. Ötən il noyabrın 8-də isə Prezident İlham Əliyev İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 16-cı Zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Özbəkistana səfərdə olub. Dövlətimizin başçısının bütün bu səfərləri zamanı əldə edilmiş razılaşmalar Mərkəzi Asiyanın aparıcı ölkələrindən olan Özbəkistanla əlaqələrimizin yeni mərhələdə əsas konturlarını müəyyənləşdirib.

Həm Azərbaycan, həm də Özbəkistan iqtisadi baxımdan da bütün Türk dünyasının qüdrətli dövlətləri hesab olunurlar. Neqliyyat sektoru iki qardaş dövlət, bütövlükdə türkdilli ölkələr arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə mühüm töhfələr vermək perspektivlərinə malik istiqamətlərdən biridir. Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ilin iyununda Özbəkistana dövlət səfəri zamanı imzalanan "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında Saziş" bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qeyd edilməlidir ki, mühüm neqliyyat marşrutlarının üzərində yerləşən Azərbaycan və Özbəkistan bu sahədə də fəal əməkdaşlıq həyata keçirir. Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsi olaraq ölkəmizdə bir sıra mühüm neqliyyat-logistika infrastrukturunu yaradılıb və Azərbaycan beynəlxalq neqliyyat şəbəkələrinə inteqrasiya olunub. Bütün bunlar Azərbaycan vasitəsilə Mərkəzi Asiya ölkələrindən, o cümlədən Özbəkistandan yükdaşımalaraın həcminin daha da artmasına təkan verir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistana növbəti səfəri iki ölkə arasında çoxsərlilik dostluq münasibətlərinin inkişafında tarixi hadisə olmaqla yanaşı, dövlətlərarası qarşılıqlı fəaliyyətin möhkəmləndirilməsində yeni mərhələnin başlanğıcıdır. Səfər çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin "Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə"ni imzalamaları dövlətlərarası qarşılıqlı fəaliyyətin möhkəmləndirilməsində yeni səhifənin açılması deməkdir. "Müttəfiqlik münasibətlərinə dair müqavilə iki ölkənin imzalaya biləcəyi ali səviyyədə beynəlxalq sənəddir. Biz bu gün Daşkənddə həqiqətən də münasibətlərimizin yeni fəslini deyil, kitabını yazırıq. Bu gün iki qardaş xalq, iki müstəqil, güclü, suveren, nüfuzlu dövlət rəsmi müttəfiq oldu. Bu, çox mühüm xarici siyasət addımıdır və gələcək illərdə münasibətlərimizi, həmçinin bir çox hallarda regional siyasəti müəyyən edəcək". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev özbəkistanlı həmkarı Şavkat Mirziyoyevlə mətbuata bəyanatında bildirib.

"REGIONLARIMIZDA MÜSBƏT PROSESLƏR DAŞKƏND İLƏ BAKI ARASINDA SƏMƏRƏLİ ƏMƏKDAŞLIQDAN ASILIDIR"

Ticari-iqtisadi münasibətlər ikitərəfli əməkdaşlığın prioritet istiqamətlərindən biridir. Bu sahədə əməkdaşlıq azad ticarət rejimində həyata keçirilir və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrini əhatə edir. Özbəkistan və Azərbaycan investisiya sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsində müəyyən uğurlar əldə etmişdir. Hər iki ölkənin neqliyyat-tranzit potensialı böyükdür və bu sahədə əlverişli infrastruktur yaradılıb. "Regionlarımızda müsbət proseslər Daşkənd ilə Bakı arasında səmərəli əməkdaşlıqdan asılıdır" - deyərək Prezident bildirib ki, bu gün Mərkəzi Asiya, Cənubi Qafqaz, Xəzər regionları vahid geosiyasi regiona çevrilir və regionlarımızda müsbət proseslər Özbəkistan ilə Azərbaycan arasında səmərəli əməkdaşlıqdan asılıdır. Tarixə söykənən Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələri bu gün yeni dövrün reallıqlarına uyğun olaraq sürətlə inkişaf etdirilir. Strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsi və hərtərəfli əməkdaşlığın inkişafına dair Bəyannamə bu əməkdaşlıq üçün möhkəm hüquqi baza yaradıb.

MÖHKƏM TƏMƏLƏ MALİK HÜQUQ-MÜQAVİLƏ BAZASI

Dövlət başçısının Özbəkistana səfəri çərçivəsində imzalanan sənədlər gələcəkdə əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi, dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsində öz sözünü deyəcəkdir. Bütün bunlar iki dövlət arasında uğurlu əməkdaşlıq üçün möhkəm təmələ malik hüquq-müqavilə bazasına təkan verir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev "Azərbaycan Respublikasının və Özbəkistan Respublikasının Ali Dövlətlərarası Şurasının birinci iclasının Qərarı"nı qəbul ediblər. Daha sonra imzalanan digər sənədlər iki dövlət arasında uğurlu əməkdaşlıq üçün möhkəm təmələ malikdir.

Əlbəttə ki, bütün dost ölkələr kimi, Azərbaycan Prezidentinin uzaqgörən və müdrik siyasəti nəticəsində əldə edilmiş uğurlar Özbəkistanda da sevinclə qarşılanır. Xatırladaq ki, Özbəkistan keçmiş Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məsələdə daim Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəkləyib. Vətən müharibəsi dövründə də Özbəkistan Xarici İşlər Nazirliyi tərəfləri hərbi əməliyyatları dayandırma-

ğa, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə riayət etməklə, münaqişəni sülh yolu ilə həll etmək üçün diplomatik danışıqlara başlamağa çağırıb.

Azərbaycanın suverenliyinin bərpa olunması işində Özbəkistanın və özbək xalqının dəstəyini qeyd etməliyik. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Türk dövlətləri Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin bərpasında yaxından iştirak edirlər. Geniş yol-neqliyyat infrastrukturunu yaradırlar və bu nəhəng layihələrin icrasında Türkiyədən olan şirkətlər daha fəaldır. Özbəkistan və Qazaxıstan hədiyyə olaraq Füzuli şəhərində orta məktəb və yaradıcılıq mərkəzi açıblar. Bu cür dostluq və qardaşlıq nümunəsi ölkələrimiz və xalqlarımız arasındakı tarixi münasibətləri daha da dərinləşdirir.

"AZƏRBAYCAN MƏRKƏZİ ASİYA ÖLKƏLƏRİ İLƏ TÜRKİYƏ VƏ AVROPA BAZARLARI ARASINDA ETİBARLI TRANZİT ÖLKƏ KİMİ ÖZÜNÜ TƏSDİQLƏYİB"

Dünyada dəyişən şərait daha sıx siyasi əməkdaşlıq, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində daha fəal, geniş inteqrasiya, təhlükəsizlik və müdafiə sahəsində səylərin əlaqələndirilməsini zəruri edib. Müasir dövrümüzdə bu təşkilat beynəlxalq səviyyədə böyük siyasi çəkiyə və nüfuzə malikdir.

Son illərdə Türk dövlətləri arasında əlaqələr bütün sahələrdə intensiv xarakter alıb və dövrün tələblərinə, baş verən proseslərə uyğun olaraq sürətlə inkişaf etdirilir. Azərbaycan türk dövlətlərinin iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarından çox sərmayə qoyub. Ölkələrimiz arasında birgə sərmayə fondlarının yaradılmasını qeyd etməliyik. Azərbaycan-Özbəkistan Investisiya Fondu və Azərbaycan-Qırğızıstan İnkişaf Fondu təsis olunub. Statistik rəqəmlərə istinadən deyə bilərik ki, Ümumilikdə 4,8 milyon kvadratkilometr əraziyə, 1,4 trilyon ABŞ dolları dəyərində ümumi daxili məhsula və 855 milyard ABŞ dollarından çox ticarət dövriyyəsinə malik türk dövlətləri böyük iqtisadi potensiala, enerji resurslarına, neqliyyat yollarına və müasir hərbi imkanlara malikdir. Türk dövlətləri dünyanın ümumi ticarət dövriyyəsinin 2,4 faizini və qlobal ümumi daxili məhsulun 1,6 faizini təşkil edir. "Münasibətlərimizin inkişafı kontekstində neqliyyat və logistika sahələri mühüm yer tutur. Azərbaycan Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Türkiyə və Avropa bazarları arasında etibarlı tranzit ölkə kimi özünü təsdiqləyib" - deyərək Prezident Azərbaycan Şərqi Qərbi Neqliyyat Dəhlizinin dayanıqlı fəaliyyətinə öz dəyərli töhfəsini verdiyini qeyd edib. Xatırladaq ki, istismara verilən Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft və qaz kəmərləri Xəzər neftini və qazını dünya bazarlarına çıxarır. Orta Asiyanın karbohidrogen ehtiyatları Xəzər dənizi və Azərbaycan vasitəsi ilə dünya bazarlarına nəql edilir.

TDT-yə üzv ölkələr arasında yaxın dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin olması, onların bir-birini qarşılıqlı şəkildə dəstəkləməsi təşkilatın inkişaf perspektivlərini şərtləndirən əsas amillərdən biridir. Bu münasibətlər bundan sonra da yüksələn xətlə inkişaf edəcək və əməkdaşlıq həm ölkələrimizin və xalqlarımızın, həm də bütün türk dünyasının inkişafına öz töhfəsi verəcəkdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Sonda Hərbi Qənimətlər Parkında EKSPONATA ÇEVRİLƏN SİLAHLAR

nası, heç bir əhəmiyyəti ola bilməz və olmayacaq da.

Heç də Azərbaycan ermənilərin ötən əsrin sonlarında gördükləri ölkə deyil artıq və bilməlidirlər ki, daha şərait də şərtlər də fərqlidir. Əgər ötən əsrin sonlarındakı kimi, eməllərinin cəzasız qalacağı qənaətindədirsə ki, bərk yanılırlar. Heç ötən əsrin sonlarındakı kimi düşüncələrə haqları da çatmır. Amma dərk etməlidirlər ki, müvafiq qabaqlayıcı tədbirlər görmək hüququnu Azərbaycan özündə saxlayır və bu tədbirlərin Ermənistanı çox baha başa gələcəyini də indidən başa düşmək istənilən bir kimsə üçün çətin deyil, yetər ki, həmin kimsə ermənilər qədər axmaq olmasın. Əgər hər kimsə ağılsız ermənilər qədər axmaq olmasa başa düşməlidir ki, Ermənistanın əldə etdiyi hər hansı hücum silahı Azərbaycan silahlı qüvvələri üçün qanuni hədəf sayılır. Başa düşməlidir ki, ermənilər üçün göründüyündən də gözəl görünən R511 və R530 hava-hava raketləri və ya özüyəriyan silahlar bizim üçün qəflətən təhlükə kimi görünə bilər və həmin silahlar yerindəcə məhv ola bilər, daha doğrusu məhv edilir. Ona görə də Ermənistan tərəfi dərk etməli, başa düşməlidir ki, yaxın zamanlarda məhv ediləcək, yaxud da Azərbaycanın paytaxtında, Hərbi Qənimətlər Parkında eksponat kimi yerləşdiriləcək pulsuz da olsa belə əldə edilən silahlara görə hansısa xarici ölkələr qarşısında qətiyyəni borclanmağa dəyməz.

Ermənilər başa düşməlidirlər ki, silah əldə edilməsinin zərbəsi onlara silah verənlərə deyil, özlərinə dəyəcək

yaransa, silahlar dərhal Hərbi Qənimətlər Parkında yerləşdirilməli olacaq

Ermənistan "Sezar" özüyəriyan silahlardan düz 12 ədəd gətirilib. Müqaisə üçün diqqətə çatdırmaq istərdik ki, məsələn, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin əvvəlində Fransa ordusunun balansında cəmi 76 "Sezar" olub. Bundan əlavə, Ermənistan ordusunun sərəncamına onlarla R511 və R530 "hava-hava" tipli raketlər, 30 ERYX tank əleyhinə raketlər, onlarla Almaniyalı istehsalı olan "Bunkerfaust" DM32 qumbaraatanları, həmçinin 3 tank əleyhinə sistem olan "Panzerfaust" da daxil olub. Bundan başqa, Ermənistan silahlı qüvvələrinə Fransa istehsalı olan 500-ə yaxın birdəfəlik "Apilas" reaktiv yayılım atəşi və 50 ədəd Amerikanın BGM-71 TOW tank əleyhinə raket kompleksləri verilib. Məsələ burasındadır ki, hayların onlardan istifadə etmək niyyəti yaransa, həmin silahlar dərhal Hərbi Qənimətlər Parkında yerləşdirilməli olacaq. Bu, dəfələrlə öz təsdiqini tapmış və isbata ehtiyacı olmayan aksiomdur ki, ermənilərin özlərinin də buna şübhəsi olmamalıdır, əgər zərrə qədər ağılları olsa. Azərbaycan üçün əlbəttə, hayların əldə etdikləri və əldə etmək istədikləri silahların bir mənası var ki, onlar gələcək nəsillərə göstərilməsi və tarixi faktların əyani şəkildə təqdim edilməsi, reallıqların gələcək nəsillər tərəfindən unudulmaması üçün lazımdır və bu baxımdan nə qədər istəyirlərsə silah əldə edə bilərlər. Amma ağılları olsa başa düşsələr ki, bunun onlar üçün heç bir mə-

Heç şübhəsiz ki, hansısa borc müqabilində Ermənistanı silahla təmin edən ölkələr üçün mövcud vəziyyət qətiyyəni maraqlı deyil. Onsuz da həmin ölkələr öz silahlarını bu və ya digər formada ermənilərə sırmış olurlar və onlar üçün əvvəla həmin silahların sonda Bakının Hərbi Qənimətlər Parkında yığılması, eksponata çevrilməsi qətiyyəni narahatedici deyil. Əksinə, haylara silah verənlər həm həmin silahları dolayısı ilə onlara satmış olurlar, həm də silah verməklə onları qızıqdıraraq, bölgədə öz ambisiyalarına xidmət edən qarışıqlıq yaratdıqları qənaətindədir deyə buna razıdırlar. Regionumuzda sabitliyin qorunmasında maraqlı olmayan xarici dairələr əlbəttə ki, axmaq bir topluma silah da verə bilərlər, onları tovlada da bilərlər, amma onların bu oyunları ermənilər, bütövlükdə Ermənistanı böyük bəlaya sala bilər. Odu ki, haylar dəridən düşüncələr onların özləri üçün daha xeyirli olar. Kimlərsə regionda təhriki ilə ortaya atılan, həvəslə silah əldə edilməsinə maraqlı göstərən ermənilər başa düşməlidirlər ki, bunun zərbəsi onlara silah verənlərə deyil, özlərinə dəyəcək. Bəlkə də Ermənistanı ələ hesab edirlər ki, İranın hərbi yardımı, onlara silah göndərilməsi böyük köməkdir. Yaxud da, ola bilsin, ələ zənn edirlər ki, Hindistanın, eləcə də Fransanın və onların təmsalında hansısa ölkənin Ermənistanı silah-sursat göndərməsi böyük bir dəstəkdir. Əgər belə zənn edirlərsə, bərk yanılırlar və başa düşə bilmirlər ki, bu, həmin ölkəni fəlakətə doğru sürükləmək deməkdir, dəstək vermək yox...

İnam Hacıyev

Ermənistanın manipulyasiyalarının, ermənilərin özlərini məzlum, yəziq göstərməklə etdikləri hiyləgərliklərin nə isə əldə etməyə hesablandıqları artıq hər kəsə bəllidir. Sırr da deyil ki, özlərini əzilmiş, ehtiyac içində olan məzlumlar, çarəsizlər kimi göstərən haylar, sözsüz ki, iyanələr, yardımlar almaq, eləcə də bu iyanə və yardımlarla yanaşı silah ələ keçirmək niyyəti ilə əldə-ayaqdan gedirlər. Amma 44 günlük müharibədən və bir sutkadan da az müddətdə başa çatan, erməni silahlılarının təslim olmaları, ərazilərimizi tamamilə tərk etmələri ilə nəticələnən antiterror əməliyyatından sonra belə haylar dərk etmədilər ki, onların əldə etdikləri və bundan sonra da əldə etmək istədikləri silahlar sonda Bakıda Hərbi Qənimətlər Parkında eksponat kimi qoyulur və nə qədər artıq silah alsalar da onların həmin parkda yerləşdirilməsi üçün kifayət qədər imkanlar, yetərincə yer də var.

Haylar onların olmayan və heç zaman da olmayacaq nədənsə ötrü mücadilə etməklə, axmaqlıq və düşüncəsizlik edirlər

Tarix boyu bütün bəşəriyyət qarşısında sızılamaqda, yalandan məzlum sifət almaqda olan ermənilərin özlərini bir növ nisgilli göstərmələri ilə silah almaq, daha doğrusu, silahları pulsuz əldə etmək niyyətləri heç də üst-üstə düşmür. Ehtiyac içində olduqları, iyanələrə ehtiyacılı olduqları göstərilən, əl

açıqları təəssüratı yaradılanlar nəyə görə ərzaq, gündəlik vacib tələbat məsulları yarıdımı deyil, silah və silah-sursat başda olmaqla, hər şeyə mübadilə olunan və ümumi ekvivalent rolunu oynayan əmtəyə, yəni pula daha çox hərislik edirlər? Ona görə ki, hələ də ambisiyaları var və nə intiqam hissləri, nə qəzəbləri sönməyib, nə də qərəzli niyyətlərindən əl çəkməyiblər. Əl çəkməyiblər deyə də, həm Qərbə, həm də dünyanın istənilən erməniperəst ölkəsinə silah almaq üçün yalvarırlar. Bir tərəfdən Ermənistan hakimiyyəti, hətta şəxsən erməni baş nazir Nikol Paşinyan sülhdən, sülh danışıqlarından dəm vurur, digər tərəfdən də rəsmi İrəvan silah əldə etmək üçün min bir donə, sifətə düşür. Şəxsən Paşinyanın özündən də soruşmaq lazımdır ki, əgər onun özü, hökuməti, ölkəsi sülh istəyirsə, sülh danışıqlarında maraqlıdırsa, nəyə görə silah-sursat almaq həvəsinə və niyyətinə düşüb? Soruşmaq ayıb olmasın, sülh istəyən, sülh yaratmaq istəyən ölkənin silah nəyinə lazımdır axı? Digər tərəfdən də axı erməni cəmiyyəti görmür ki, ölkənin əldə etdiyi silahlar trafey olaraq, Azərbaycan paytaxtında, daha dəqiq desək, ölkəmizin Hərbi Qənimətlər Parkında yerləşməli olur? Görmür və anlamır ki, sonda paytaxtımızdakı parkda qoyulacaq silahlar üçün dəridən-qabıqdan çıxmaq mənasızdır? Hər dəm adama ələ gəlir ki, nə qədər hiyləgər olsalar belə, həddindən artıq manipulyasiyalar etmələri fonunda, əslində, haylar tamamilə ağılsız və düşüncəsizdirlər. Çünki heç də onların olmayan və heç də onların olmayacaq çox şeydən ötrü mücadilə edir, bütün imkanlarını da əldən verirlər.

İstifadə etmək niyyəti

Erməni faşizminin iç üzü - Ballıqaya qətləmi

Qətləmdə 24 azərbaycanlı mülki şəxs
amansızlıqla qətlə yetirilib, 9 nəfər yaralanıb

Bütün əhali qruplarının, etnosların, irqi, milli, etnik, yaxud dini əlamətlərinə görə tamamilə və qismən məhv edilməsi soyqırım, genosid deməkdir. Azərbaycan xalqı ermənilər tərəfindən bütöv bir əsr boyu bu cür soyqırıma məruz qalmışdır. Ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında törətdikləri terrorçuluq, işğalçılıq, soyqırımı bunu təsdiqləyir. Tarixə diqqət etsək görərik ki, iki yüz ilə yaxın bir dövrdə təcavüzkar erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı yeridilən soyqırımı siyasətinin acı nəticələrini yaşamışıq. Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımı nəticəsində xalqımız misli görünməmiş faciələlər yaşamışdır. 1918-ci ildə Bakıda və Azərbaycanın digər bölgələrində ermənilərin törətdikləri qırğın Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində Azərbaycan xalqının dinc həyatına ağır zərbələr vurmuşdur. Belə ki, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdikləri aramsız soyqırım və deportasiya siyasəti Azərbaycan xalqının yer üzündən tam silmək kimi iyrenc niyyətlərini göstərmiş olur. Mart hadisələri - Şamaxıda, Qubada, Muğanda, Zəngəzur qəzasında, Qarabağda, İrəvan quberniyasında və ölkənin digər ərazilərində azərbaycanlıların amansızlıqla qətlə yetirildiyini, şəhər və kəndləri talan edilərək dağıldığını sübut edir. 1992-ci ilin Xocalı soyqırımı ilə ermənilər Xocalının yer üzündən silinməsinə və məhv olmasına reallaşdırdılar. Erməni terrorçularından yayınıb meşələrə və dağlara qaçan insanların çoxu soyuqdan və şaxtadan məhv oldular. Xocalı şəhəri isə yer üzündən silindi. 1992-ci ilin aprel ayının 8-də baş verən Ağdaban soyqırımı tarixdə bəşəriyyətə qarşı törədilmiş ən böyük cinayətlərdən biri kimi yazıldı. 1992-ci il fevralın 17-də Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində Ermənistan silahlı qüvvələri və Rusiyanın 366-cı alayı tərəfindən törədilən Qaradağlı qətləmi da Qarabağ münaqişəsi zamanı baş vermişdir. Nəticədə, xeyli sayda mülki azərbaycanlı şəxslər ermənilər tərəfindən qətlə yetirilmiş, bir o qədər də əsir alınmışdır. 117

nəfər əsir alınmış, 66-90 nəfər mülki şəxs isə qətlə yetirilmişdir. Öldürülənlərdən 21-i ahl və qocalar, 10-u qadın, 8-i məktəbli olub. 146 uşaq yetim qalıb. İşğal nəticəsində kənddə 200 yaşayış evi, 1 mədəniyyət evi, 320 yerlik orta məktəb, 25 çarpayılıq xəstəxana binası və digər sosial obyektlər dağıdılıb. Tariximizdə belə hadisələr kifayət qədərdir. Tarix təkrarlanıb. Azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadarlarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistan dövləti yaratmaq məqsədi ilə ideyalarının reallaşdırmağa can atıblar. Ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçiriblər. İyirminci yüzillikdəki tarixi yolumuza nəzər salaraq görərik ki, 1905-1907, 1918-1920, 1948-1953 və 1988-ci ildən baş verən erməni faşizminin xalqımıza qarşı olan çirkin niyyətlərinin göstəricisidir. Erməni qəsbkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdikləri etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti nəticəsində minlərlə soydaşımız qətlə yetirilib, yüz minlərlə insan doğma yurdundan didərgin salınıb. Ermənistan silahlı qüvvələrinin XX əsrin 90-cı illərində azərbaycanlılara qarşı törətdikləri qanlı cinayətlərdən biri də Ballıqaya qətləmidir. Erməni quldurları tərəfindən törədilən bu faciə Xocavəndin Qaradağlı kəndində, Xocalı şəhərində, Kəlbəcərin Ağdaban kəndində azərbaycanlı əhalisini kompakt şəkildə məhv etmək məqsədi ilə həyata keçirilən silsilə kütləvi qırğınlardan biridir. 1992-ci il avqustun 27-dən 28-nə keçən gecə erməni quldurları Laçın rayonundan məcburi köçkün düşən və Goranboy rayonunun Ballıqaya kəndində müvəqqəti məskunlaşmış 24 azərbaycanlı mülki şəxsi amansızlıqla qətlə yetirib, 9 nəfəri yaralaydı. Qətlə yetirilənlərin arasında 6 azyaşlı uşaq, o cümlədən 6 aylıq körpə də olub, 3 azyaşlı uşaq hər iki valideynini itirib. Öldürülmüş dinc insanların bəzilərinin meyitləri yandırılıb. Ballıqayada 93 yaşında qoca qadına da aman verilməyib. Öldürülənlərin əksəriyyəti uşaqlar, qadınlar və qocalar olub. Qətlə yetirilən və ağır bədən xəsarəti alan

şəxslərin hamısı heyvandarlıqla məşğul olan mülki şəxslər, çobanlar və onların ailə üzvləri idi. Bu qətləmi zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normaları kobud şəkildə pozulub. Bütün beynəlxalq hüquq normalarına və bəşəri dəyərlərə zidd olaraq mülki insanlar - azyaşlı uşaqlar, qadınlar və qocalar qətlə yetirilib. Ballıqaya qətləmi ilə bağlı materiallar, maddi sübutlar və faktlar Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun Memorial Soyqırımı Muzeyində saxlanılır. Ballıqaya qətləmi zamanı erməni quldurları 33 yaşlı Hürzaman Hübətovanı 6 azyaşlı övladı ilə birlikdə qətlə yetirərək yandırdılar. Ballıqayada qətlə yetirilmiş şəxslərdən bəziləri Bərdə rayonunun Qaradəmirçi, Alpout, Tumaslı və Nazırlı kəndlərində dəfn edilib. Ermənilər tərəfindən törədilən faciələr, o cümlədən Ballıqaya qətləmi xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinməyəcək. Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətini davam etdirməsinə baxmayaraq, Ali Baş Komandanın siyasi iradəsi, dövlətimizin gücü, rəşadətli ordumuzun dönməzliyi həsrətlə yolumuzu gözləyən tarixi torpaqlarımıza yol açdı. 2020-ci ilin sentyabrın 27-də Ermənistan ordusunun təxribatlarına qarşı Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə başlayan genişmiqyaslı Vətən müharibəsində Zəfər qazandıq. İşğal altında olan torpaqlarımız düşməndən azad olundu. 44 günlük müharibə dövründə də erməni vandallığının, terrorunun acılarını da yaşadığımız Vətən müharibəsi dövründə dinc insanlara, mülki əhaliyə qarşı etdikləri əməllər, işğaldan azad olan torpaqlarımızı tərk edərkən törətdikləri yanğınları erməninin faşist ideologiyasının təzahürüdür. Ermənistanın ötən əsrin 90-cı illərində olduğu kimi, Vətən müharibəsində də törətdikləri terrorçuluq dünyanın nüfuzlu nəşrlərində və sosial şəbəkələrdə yer aldı. Ermənistanın beynəlxalq konvensiyalara zidd topladığı silahlarla Gəncə, Tərtər, Mingəçevir kimi yerlərdə də mülki əhalinin kompakt yaşadığı ərazilərdə raket zərbələri endirməsi, Ermənistan hökumətinin təcavüzkar, terrorçu simasını bir daha ortaya qoymuş oldu. Döyüş meydanında sarsıdıcı məğlubiyyətə uğrayan Ermənistanın cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrini və mülki obyektləri hədəfə aldı. Son illər ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artması milli ordumuzun möhkəmlənməsi Zəfərimizi şərtləndirdi. Dövlət büdcəsindən hərbi sahəyə ayrılan xərclərin dəfələrlə artırılması ordumuzun bütün istiqamətlər üzrə potensialının yüksək səviyyəyə çatdırılmasına yol açdı. Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimizin modernləşdirilməsi, müasirləşdirilməsi, eləcə də, maddi-texniki bazasının ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması sahəsində kifayət qədər əhəmiyyətli işlər reallaşdırılıb. Ölkənin hərbi qüdrəti və üstünlüyü 2016-cı ilin aprel döyüşlərində nümayiş etdirildi. Bu hərbi əməliyyatlar ən müasir hərbi texnika ilə təchiz edilmiş Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin döyüş əməliyyatlarında real üstünlüyə malik olduğunu nümayiş etdi. Vətənə, dövlətə bağlı olan Azərbaycan Ordusu Lələtəpədə, Naxçıvanın Günnüt, Qızıllıya yüksəkliklərinə sancdığı Azərbaycan bayrağı ordumuzun hansı gücə sahib olduğunun təzahürüdür.

Zümrüd BAYRAMOVA

İnternet benzinlə işləmir, "cənablar"!

Bu gün dünyada elə bir yer-bucaq tapılmaz ki, oranı internetsiz təsəvvür edəsən. Artıq bütün kainat ən sadə işləri də internet yolu ilə reallaşdırır. Dağdakı çobandan tutmuş ən iri meqastar şəhərlərdəki iri müəssisə və holdinqlərə qədər hər kəs işini cib telefonundakı internetlə idarə edir. Zaman bu zaman...

Maşallah, min dəfə maşallah olsun ki, bizim ölkəmizdə də ilk gündən internet elə sürətlə yayılıb özünə elə yer edib ki, cəmiyyətdə yaşından, pulundan, sosial statusundan asılı olmayaraq hər kəs - evdar xanımlar və məktəb şagirdləri, pensiyaçı nənə və babalar əllərində mobil telefon vətəni, tik-tok şəbəkələrində gün keçirirlər. Bir qisim əhəlimiz internetsiz iş-gücünü aşırmaq üçün yararlanırsa, böyük bir hissəmi bu vacib dünya texnologiyasından laqçırtı vurmaq, "qız tutmaq", tik-tokdakı gic-gic videoları acgözlüklə izləmək üçün istifadə edirlər. Amma adı üstündədir, əsas odur İSTİFADƏ EDİRİK, vəssalam! Həm də biz elə aşırı şəkildə internet xəstəsi olmuşuq ki, hətta gecələr tik-tok, vətəni arxasında yuxuya gedən əhali sayımız dünya rekordu vurur. Bizim də bu "yenilik xəstəliyimiz" olmaya da. Dünyada yeni nə icad olunursa "ondan bizdə də olmalıdır" yarışına giririk. Faydalanmasaq da dadına baxmalıyıq axı... Yəni bir sözlə, bizim üçün internet "hər şeydir" anlamına gəlir.

Hə, elə bu internet həvəsimizə görə Azərbaycanda internet xidmətlərinə görə ödənilən qiymətləri bahalaşdırmaq qərarına gəliblər. Öncə məlumatı olduğu kimi oxuyaq: "Aztelekom"un yaydığı məlumat görə, avqustun 15-dən Azərbaycanda əhaliyə təklif olunan aylıq internet paketlərinin minimal qiyməti və sürəti artırılacaq. Minimal qiymət 18 manat idi və bu ödənişlə vətəndaş 40 Mbit/s sürət əldə edə bilirdi. Sonuncu dəyişikliklə isə minimal sürət 100 Mbit/s-yə olacaq və bunun üçün minimal ödəniş 25 manat nəzərdə tutulub. Oxşar məlumatı "CityNet", "AiləTV" də yayıb. Bildirilib ki, hazırkı tarif şərtləri cari ilin avqust ayının 2-dək qüvvədədir.

Vəssalam! Behanə də hazırkı - internetin sürətini artıracıyıq! Adım kimi əminəm ki, qiymət 25 manata qaldırılsa da heç bir sürət dəyişikliyi olmayacaq. Ən dəhşətli budur ki, sadə vətəndaşlar 25 manatlıq xidmət haqqı əvəzində vəd edilən sürətli internet "xoşbəxtliyindən" dadını almıyacaqlar. Onlara qarşı sadəcə "çəkiddə oğurlamaq" prinsipi tətbiq ediləcək. Ay tünbətün olmuşun oğlu, sən mənə hər ay ödədiyim 18 manatlıq 40 Mbit/s internet sürəti ilə düz-əməlli təmin etmirsən və ya da bunu etmək istəmirsən və yaxud mənim internet payımdan kəsib başqa maxinasiyalarında istifadə edirsən, indi də durub qərara gəliyorsən ki, öhdənə götürdüyün iş üçün əlavə pul almısan insanlardan? Bu cibəgirmə cinayətidir, başqa heç nə. Kim bunlara icazə verib ki, ağına gələn qiymət artımını elan etsinlər? Axı bu, benzin deyil, kartof-soğan deyil, nəyə əsaslandırılıb bunu edə bilərsən? Sözsüz ki, haraldansa "dobro" alıb edirlər bunu. Bu gün Azərbaycanda rəqəbətətsizlik şəraitində olan internet "bossları" ödənilən xidmət haqqının əvəzinə heç vaxt normal internetlə abunəçini təmin etmirlər. Özüm 23 ildən çoxdur ki, mətbuatda çalışdığım üçün əla bilərəm ki, bizim internet provayderlərimiz həmişə sürətli internet əvəzinə sürünən, əsəb xəstəliyi yaradan internetlə başımızı qatıblar. Azərbaycanda əksər hallarda ən iri şirkətlərdən başlanıb evdar xanımlara qədər hamı internetin yerlə sürünməsindən, əsəb, gərginlik mənbəyi olmasından danışıq. Hər kəs şikayətdir, giley-güzar edir. Niyə?

Çünki heç bir internet şirkəti əhəlidən aldığı xidmət haqqı əvəzinə abunəçini normal internet xidməti ilə təmin etmir. İndi də bu hoqqanı çıxarırlar əhalinin başına. Axı hazırda 18 manatlıq internet paketi işimə yararlıdır, mən niyə daha sürətli əlavə internet xidmətinə görə 25 manat ödəməliyəm? Seçim abunəçindir, mənə bu sürətdə internet bəs edir, amma sən mənə şert qoyursan ki, 25 manatlıq internet xidmətinə keçəcəksən. İstəsən də budur, istəməsən də. Bu əsl güllüncükdür, bu əsl DƏLƏDUZLUQDUR!

Əslində, internetin sürətinin keyfiyyət məsələsinə diqqət yetirilməli, keyfiyyətə uyğun da qiymətlər tənzimlənməlidir. Burada isə açıq-aşkar camaatın cibinə girmək, dələduzluğun işartıları görünür. İndi hər kəs əla bilir ki, internet bazarında ciddi antiinhisar, sui-istifadə halları və qiymət şişirtmələri var. bu, əhali arasında ciddi narazılığa səbəb olur. İnternet istifadəçilərinin hissələri ilə oynamaq, əhalini narazı salmaq sosial gərginliyə yol açır. Görəsən bunu anlamırlarmı? Əla anlayırlar, nə isə... Başqa bir tərəfdən, sürəti qaldırmaq əsas götürməklə qiyməti də bahalaşdırmaq uşaq başı aldatmaq kimi bir şeydir.

Bəs qonşu ölkələrdə vəziyyət necədir internet sahəsində? Gəlin tək-cə Rusiyadakı vəziyyətə nəzər salaq. Rusiyadakı "Bilayn" şirkəti vətəndaşlara saniyədə sürəti 500 m/b olan ev internetinin bir aylıq ödəniş haqqını Azərbaycan manatı ilə 2 manat 89 qəpik müəyyən edirsə, Azərbaycanda "Baktelekom" bir aylıq ev interneti üçün 18 manat xidmət haqqı alır və indi də həmin qiyməti 40%-ə qədər bahalaşdırıb, aylıq ödəniş haqqını 25 manat müəyyənləşdirir ki, bu da Rusiyada "Bilayn" şirkətinin insanlara təklif etdiyi ev internetinin bir günlük qiymətindən 8,7 dəfə bahadır. Beləcə, internet tariflərinin süni şəkildə bahalaşması üçün günləri sayırıq. Onsuz da qiymət artımına öyrəşmişik, olmasın 18 manat olsun 25 manat...

Söhbət ailələrimizdə böyüdüb tərbiyə verdiyimiz uşaqlarımız barəsində olacaqdır. O uşaqlar ki, onlar zaman-zaman ailəsinin güzgüsünə çevrilir, o güzgüdən isə cəmiyyətin hər bir üzvü həmin ailəni çox gözəl şəkildə görə bilir. O uşaqlar ki, bugünkü tərbiyələri sabahkı bəhrədir. O bəhrənin necə olacağı isə bizlərdən-valideynlərdən, nənə-babalardan, xala-bibilərdən, dayı-əmilərdən xüsusilə asılıdır. Bu gün ailələrimizdə tərbiyə verdiyimiz, sabah cəmiyyətin bir üzvünə çevriləcək övladlarımız həm yaxşı, həm də pis mənada bizim əsərlərimizdir. Yazıb, tamamlayıb, cəmiyyətə oxumaq üçün təqdim etdiyimiz əsər. Cəmiyyət bunu necə qiymətləndirəcək, necə qarşılayacaq, bax, elə bu barədə danışaq ki, təqdim etdiyimiz əsərlərin aqibəti bizləri bu gün düşündürsün ki, sonra gec olmasın...

Ərköynlük: günahkar uşaqlar deyil, bizik

Bu gün ailələrimizdə uşaqların tərbiyəsində iki şəxs dayanır: uşaqlar və böyüklər. Böyüklər tərbiyəni təqdim edənlər, uşaqlar təqlid edənlərdir. Düşünəndə ki, uşaq gözünü açır, valideynini görür, onun danışıqlarını, ona yanaşmalarını eşidir, hiss edir, bəli, bir uşağın ilkin təməli də elə həmin ailədə-valideyni və ya nənə-babası, digər yaxın qohumları ilə qoyulur. Başqa cür ola da bilməz, təbii ki. Belə isə uşaqların tərbiyə prosesindən çətin, məsuliyyətli bir iş yoxdur, desəm, yanılmaram. Bu məsələyə, dərinləndirəndə, o qədər həssaslıqla yanaşılmalıdır ki, sonu gözəl nəticə versin.

Nə üçün yuxarıda uşaqlar təqlid edənlərdir, dedim. Çünki, sözün həqiqi mənasında, uşaqlar valideyni, onlarla birlikdə yaşayan digər böyükləri təqlid edirlər. Başqa cür ola da bilməz, ona görə ki, uşağı bir ağ vərəq olaraq düşünürüksə, o vərəqə yazılanlar ancaq ətrafdakıların dəsti-xətti ilə mümkündür. O mənada ki, həmin vərəqdə böyüklərin tərbiyəsi əsasında mürekkəb görünür və haqqında danışdığımız əsər də beləliklə yazılmağa başlayır.

Bəzən düşünürük ki, uşaq dünyaya gəldi, vəssalam, istəyi nədirsə, onu da etməliyik. İlk aylarından onun tərbiyəsinin əsasının qoyulması kimi dəyərləri unuduruq. Məsələn, ağladı-ağlamadı, onu saatlarla qucağımızda saxlayır, atır-tutur, necə deyirlər, sanki uşaqlığımızı qayıdır, onunla oynucağımız kimi oynayırıq. Beləliklə, uşağın ilk ərköynlüyünün təməlini qoymuş oluruq. Artıq biz onu yerə qoymaq, bir işin ardınca gərmək istəyəndə o, buna imkan vermir, başlayır ağlamağa. Çünki biz onu belə alışdırmışıq. Hələ üstəlik öz qoxumuza da öyrətmışıq. Lakin bütün bunlar əksinə olmalıdır. Uşaq müəyyən saatlarda qucaqda saxlanılmalıdır ki, bunu bütün analar daha yaxşı bilirlər.

Bir neçə ay sonra isə uşaq artıq dərk etməyə başlayır, nələrsə istəyir. Biz nə edirik? Onun bütün isteklərini yerinə yetirməyə çalışırıq. Bu da iki səbəbdən baş verir. Ya onu sakitləşdirib səsinin çıxmamasına çalışırıq, ya da əzizləyərək bunları edirik. Hər iki nəticədə isə ərköyn uşağın təməlini qoyuruq.

Uşağın tərbiyə olunmasında çoxxüzlü ailələr daha diqqətli olmalıdır. Düşünəndə ki, nənə uşağa bir cür, baba bir cür, əmi, bibi bir cür yanaşır, onda bəli, diqqətli olmaq lazımdır.

Uşaqla birlikdə böyüyən ərköynlük

mələr ərköynlüyün təməlini qoyursa, bir az sonra alınan ifrat dərəcədə oyuncaqlar bu xüsusiyyətin inkişafına təkan verir. Bir də baxırsan ki, bir uşağın bir oyuncaqdan bəlkə 3-4-ü var. Həm israfçılığa, həm də uşağın ərköynlüyünə səbəb olan bu oyuncaqların hər birini bir yaxını alıb gətirib. Uşaq da onu o tərəfə atır, bunu bu tərəfə atır. Baxdıqca düşünürsən ki, əgər bunlardan bir ədəd olsaydı, uşaq heç də belə hərəkət etməzdi. Onunla başını qatar, oynayırdı. Deməli, biz özümüz düşünmədən uşağımızın ərköynlüyünə şərait yaradır, sonra isə onun xarakterinə çevrilmiş xüsusiyyətlərə görə əziyyət çəkirik.

İllər ötür, biz isə yenə də fərqi olmadan uşağımızı ərköyn böyütməkdə davam edirik. Bir də baxırıq ki, onunla birlikdə ma-

Çünki belə ailələrdə uşaq müxtəlif yanaşmalar arasında qalır, hamı alır, gətirir, onu əzizləyir, qucağına alır və uşaqsız bütün bunların əhatəsində sadəcə ərköynləşir. Bu ərköynlük isə onunla birlikdə böyüyür, amma heç də yaxşı nəticə vermir.

Ailənin kiçik və ya böyük olmasından asılı olmayaraq uşaq normal yanaşma şəraitində böyüyərsə, sonrakı nəticələr də ürəkəncan olar. Hər bir ailənin üzvləri uşağı ifrat dərəcədə əzizləmək əvəzinə, onun gələcəyini düşünərsə, cəmiyyətə daha gözəl-həm sağlam, həm də tərbiyəli övlad bəxş etmiş olurlar.

İfrata varmadan...

Bəli, uşağın ilk ayları ona bəlkə də ağılmıza gəlməyən yanaşmalar-əzizləmələr, bilsək ki, necə nəticələnmək, bunu əvvəldən etmərik. Məsələn, ifrat dərəcədə qucaqda saxlamalar, əzizlə-

ğazaya gedəndə nələrsə almağı bizdən tələb edir. Biz də sevə-sevə alırıq, yenə də düşünürük ki, səhv edirik. Beləliklə, ərköyn bir uşaq böyüdükcə evimizdə. Bir az sonra artıq həmin uşaq 3-4 yaşda olmasına baxmayaraq geyindiriyimiz paltarlarla razılaşmır, öz seçdiyi paltarları geyindirməyi tələb edir. Bunu da ailədə deyib-gülməklə qarşılayırıq. Nənə bir tərəfdən, baba bir tərəfdən, əmi-bibi bir tərəfdən sevinir ki, uşağa bax, öz istəyini həyata keçirir. Onlardan biri bunu böyük xəta olaraq qəbul etmək istəmir ki, uşağın bu qədər ərköynlüyü yolverilməzdir. Və onu düşünmək istəmir ki, bu gün güldürən uşaq sabah onları ağladacaq. Bu ərköynlüklə böyüyərək sabah onlardan daha böyük nələrsə tələb edəcək və ya hansısa bir məsələdə öz qərarını verəcək, o qərarla hərəkət edəcək. Onda isə bu gün gülənlərin hər biri böyük narahatlıq hissi yaşayacaq. Uşağı, necə deyirlər, qarşılıqlı qoyub danlayacaq, düz yol göstərməyə çalışacaq, doğru hərəkət etmədiyini anladacaqlar. Yeri gələndə isə cəzalandıracaqlar da.

Ardı Səh. 7

Əvvəli Səh. 6

Belə olanda ailədəki hər bir üzv tərbiyəçiyə çevriləcək. Lakin tərbiyə üçün nə qədər gec başladıklarının necə, görəsən fərqi ola biləcəklərmi?

Bəli, biz böyüklərin səhv addımı uşağımızın səhv tərbiyəsinin təməlidir. Onun bu təməllər üzərində böyüməsinin əsasıdır. Uşaq böyüdükcə, həmin tərbiyə də, ərköynülük də böyüyür, yeniyetmə olur, gəncləşir. Bax, bu zaman övladımıza verdiyimiz tərbiyənin bəhrəsini görürük. Lakin artıq gecdir. Çünki biz bu tərbiyəni onun canına-qanına hopdurmuşuq.

Bizim əsərimiz...

Verdiyimiz tərbiyə əsasında "bəhrəsini" gördüyümüz və çox narahatlıq keçirdiyimiz məsələlərdən biri də övladımızın bağça, məktəb yaşlarında, xüsusilə də yeniyetməlik, gənclik çağlarında sosiallaşma problemdir. Uşağımızın gələcək həyatında rast gəldiyimiz bu xüsusiyyəti bizim bütün həyatımızı alt-üst edir. Hansı ki, belə olacağını bir vaxtlar əsla düşünməmişdik.

Necə olur ki, uşaq sosial həyatda problemlərlə qarşılaşır, yaşlıları ilə bir araya gələ bilmir, təklik axtırır, özünə qapanır? Heç onun nə üçün bu vəziyyətə düşdüyünü düşünmüşükümü? Bunun da səbəbkarı biz valideynlər.

Uşaq körpə olanda onun başını oyuncaqlarla qatırıq. Bir qədər böyüdükdən sonra televizoru açıb, onu da qoyuruq qarşısına ki, səsi çıxmasın. Gedirik öz işimizin ardınca. Saatlarla telefonlarda-sosial şəbəkələrdə gəzirik, serial izləyir, mətbəxdə işimizi görürük. Uşaqsız saatlarla danışmadan-dinmədən öz aləmində olur. Bu cür davranışımız isə davam etdiririk. O, bir qədər böyüdükdən sonra telefonumuz veririk əlinə. Daha sonra kompüter qarşısında saatlarla əyləşməsinə, oyunlarla başını qatmasına göz yumuruq. Beləliklə, uşaqlarımız ünsiyyətsiz böyüyür. Biz valideynlər vaxt ayıraraq onlarla oynayırdıq, müxtəlif toxunmalarla, söhbətlərlə yanında oluruq. Uşaq da təklili öyrəşir.

Bağça yaş çatanda baxırıq ki, o, uşaqlarla heç cür bir arada ola bilmir. Özünə qapılır, bir kənara çəkilir. Məktəbdə də belə olur. Düşünürük ki, keçib gedəcək, düzələcək. Lakin baxırıq ki, artıq o, universitetdə təhsil almağa başlayıb, lakin yenə də sosiallaşa bilmir, özünə qapanır, təkliyə çəkilir, sıxılır.

Əksər valideyn övladlarının bu proseslərdən keçməsinin səbəbini də anlamır. Düşünürük ki, onlar utancaq xarakterlidir. Heç kime qaynayıb-qovuşa bilmir. Onun bu xüsusiyyətini özləri üçün əsla problem hesab etmirlər və ümid edirlər ki, bu hal zamanla keçib gedəcək. Lakin bu hal heç də asanlıqla keçmir. Və bu cür uşaq, yeniyetmə, gənclər olduqca böyük əziyyət çəkirlər. Yaşlıları tərəfindən qınanırlar. Onlarla birlikdə ola bilmədikləri üçün müxtəlif problemlərlə qarşılaşırlar. Bütün bunlar isə zaman-zaman onların özlərinə qapanması prosesini artırır, cəmiyyətdən kənarlaşdırır. Bu cür insanlar nə qədər savadlı olsalar da, cəmiyyətdə öz yerlərini tapa bilmirlər. Kollektivdə seçilir, heç də xoş olmayan xüsusiyyətləri ilə çoxları tərəfindən sevilirlər.

Biz valideynlər isə onu bu utancaqlığı üçün danlarıq. Bir az qaynayıb-qarışmasını tövsiyə edirik. Lakin əsla özümüzü günahkar sanmırıq ki, bax budur, bu, bizim əsərimizdir...

Uşaqlara öyrətdiyimiz söyüşlər çox halda özümüze qaytarılır

Səhv tərbiyə metodundan biri, həm də ən dəhşətli uşaqlara söyüş öyrətməkdir. Öyrədirik, həm də bununla o qədər fəxr edirik.

Uşaqla birlikdə böyüyən ərköynülük

qaytaranda onu günahkar sanırıq. Başlayırıq tərbiyəsinə görə ona nifrət etməyə. "Sən niyə belə oldun, niyə bizim başımızı aşağı edirsən, adam da valideynə söyüş söyər?," deyir, onu qınayırıq ki, qınayırıq.

Ötən günləri xatırlayırdıq ki, axı bu uşaq biz bu günə qoymuşuq. Onun söyüş söyməsində də, hədiyyə, pul qarşılığında düşdüyü çıxmaz yollarda da, qorxaqlıq edib yalan danışmasında da özümüz günahkarıq. Bir zamanlar söydürüb gülüb-şənləndiyimiz uşaqlar indi bir tikə çörəyimizi zəhərə çevirən olur. Düzgün tərbiyə verə bilmədiyimiz övladlarımız narahat həyatımızın səbəbkarı olur.

Bugünkü tərbiyə, sabahki bəhrə...

Bəli, bayaqdan bəri sadaladıqlarımın fonunda yekdil bir qənaətə gəlmək olur ki, bugünkü tərbiyə sabah öz bəhrəsini verəcək-

rik ki, kənardan necə gülünc doğurduğunu görə bilmirik. Bu tərbiyə metodunda deyirdim ki, valideynlərdən çox baba, əmi-dayıların rolu olur. Guya ki, uşağı çox istəyirlər, dil-açar-açmaz başlayırlar ona söyüş öyrətməyə. Həm də çox ağır söyüşlər. Evdə qonaq olanda və yaxud uşaqla birlikdə dost-ta-nışla görüşməyə gedəndə onu vadar edirlər ki, həmin söyüşlərdən söyləsin. Uşaq da utananda və yaxud çəkinəndə müxtəlif hədiyyələr alacaqlarını vəd etməklə onun ağızından həmin söyüşlərin çıxmasına nail olurlar. Hədiyyəsini alan uşaqda isə artıq ikinci bir xüsusiyyət də formalaşmağa başlayır: hədiyyə, rüşvət almaqla öz iradəsi əleyhinə iş görmək.

Düşünəndə ki, bunlar övladlarımızın gələcəyi üçün nə qədər təhlükəlidir, vallah, bu

gündən dəsmal götürüb aqlamaq lazımdır. Lakin biz bəzən düşünmədən, bəzən qayın-qardaşımıza hörmətsizlik olar deyər, bəzən qayınana-qayınata qınağından uzaqda qalmaq üçün susuruq. Bilə-bilə ki, bunun gələcəyi heç də yaxşı olmayacaq, susuruq. Lakin ətrafdakı çoxsaylı yaxınlarımızın heç biri bu barədə düşünmür. Düşünürük ki, biz bu uşağı cəmiyyət üçün şəxsiyyət kimi böyütmürük, öz istəyimizin təqlidçisi olaraq böyüdüürük. Ona oyuncaq, şirniyyat almaqla, pul verməklə öz iradəmizdən asılı edirik. Ağızını söyüşə öyrədirik.

İllər ötür, övladımız bağçaya, məktəbə

gedəndə artıq dünən söydürüb güldüyümüz, uğunduğumuz uşaqlar bizim üçün problemə çevrilirlər. Hər gün onların söyüşlərinə görə müəllimlərdən giley gəlir. Biz də, filankəs, söyüş söymək olmaz ha, səni bağçadan, məktəbdən qovurlar, deyib onu qorxuduruq. Uşaqda yeni bir səhv tərbiyə növünü-qorxu hissini formalaşdırmağa başlayırıq. Beləliklə, uşağımız olur söyüşkən, hədiyyələrə boyun əyən və qorxaq.

Budur, bizim səhvlərimizin qurbanı olan uşaqlar. Sonra da böyüyüb kiminləsə bir sözü olarkən onu söyüb biabır edəndə, hətta bu söyüşləri bacı-qardaşına, ata-anasına

dir. Nə əkərsən, onu da biçərsən, nə tökərsən aşına, o da çıxar qaşığına misalları kimi. Odur ki, uşaqları bir toxum, bir ting, bir gül fidanı kimi təsəvvür edək. Düşünək ki, o toxumu münbit torpağa əkməklə, yaxşı məhsul əldə edə bilərik. Uşağımızı bir ting bilək. O tingi əlverişli bir mühitdə böyüdə, bar üstündə olan ağaca çevirə bilərik. Uşağımızı bir gül fidanı zənn edək, düşünək ki, o fidana necə baxsan, eləcə görünüşü ilə qarşılaşacaqsan. Ya həmin gül kolu gündən-günə gözəlləşəcək, ətrafa gözəl rayihə saçacaq, ya da ki, quruyub məhv olacaq, varlığından əsər-ələmət qalmayacaq.

Tərbiyə də bir zəhmət növüdür. Sonda nəticəsi olan zəhmət növü. Zəhmətimizin hədəf getməməsi üçün illərlə çalışırıq. Yuxarıda da vurğuladığım kimi, bir ağac tingini, gül fidanını torpağa əkməklə, toxumu torpağa səpməklə onun nəticələrini səbirsizliklə gözləyirik. Lakin gəlin görək, o ting, o toxum su içməzsə, müxtəlif aqrar qayğılarla əhatə olunmazsa, bizim gözlədiyimiz nəticəni verə biləmi? Əsla yox. İnsan da təbiətin bir parçasıdır. Bu canlılar oxşar xüsusiyyətlərə malikdirlər. Sən onunla necə davranırsansa, o da sənənlə elə davranır. Əlimizin boş qalmaması, zəhmətimizin hədəf getməməsi, illərimizin boş yerə xərclənməməsi naminə, ey insanlar, gəlin doğrunu, düzgünü səhvlərimizə qurban verməyə. Yoxsa çox əziyyət çəkməli olacağıq. Övladlarımızı elə tərbiyə verək ki, bəhrəsini dadanda zəhər tamında olmasın...

Mətanət Məmmədova

Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski bir daha təsdiqləyib ki, Kiyev 2025-ci ildə qazın Avropaya tranziti ilə bağlı Rusiya ilə müqaviləni uzatmaq niyyətində deyil. Eyni zamanda, Ukrayna prezidenti açıq şəkildə bildirib ki, tədarükün davam etdirilməsi üçün digər variantları nəzərdən keçirməyə hazırdır. Xüsusilə Azərbaycan Moskva və alternativ kimi nəzərdən keçirilir. Belə hesab edilir ki, problemin həlli çox çətin olacaq. Zelenski keçirdiyi böyük mətbuat konfransında Ukrayna ərazisindən Avropaya qaz tranzitinin gələcək taleyi ilə bağlı sualı cavablandırılıb. AB alıcıları bundan çox narahatdırlar. İlk növbədə Macarıstan, Slovakiya və Avstriya. Əsas odur ki, prezident Rusiya ilə müqavilənin uzadılmayacağını bildirib. Sonun nəhayət qoyulduğu yer budur. Qeyd edilib ki, Qərbdəki tərəflərin buna həqiqətən ehtiyacı olarsa, tədarükləri əvvəlki kimi davam etdirmək olar. Amma necə?

Macarıstandan çıxış yolu

Bu suala çox sadə cavab tapılıb: hər kəsle yeni müqavilə imzalanacaq, təkcə Moskva ilə deyil. Hazırda Rusiya qazının əvəzinə Azərbaycan qazının Avropaya nəqli variantı aktiv şəkildə müzakirə olunur. Əslində, bu eyni yanacaqdır, yalnız düzgün təchizatçı ilə müqavilə bağlanacaq. Zelenski belə hesab edir ki, enerji resursu Ukrayna sərhədini keçən kimi o, Rusiya olmaqdan çıxacaq. Əsas odur ki, qanuni olaraq Rusiya Federasiyasından deyil. Tam olmasa da, məntiqlidir. Ukraynanın silahlı qarşıdurmada olduğu ölkədən fiziki olaraq qaz hələ də axmaqda davam edir. Rusiya Federasiyasının borusu var və o boru ilə yalnız Moskvanın icazə verdiyi, razılaşdığı təbii qaz axıdıla bilər. Nəticədə yaranan vəziyyət paradoksaldır. Nə olursa olsun, puldan imtina etmək olmaz. Emosiyaları bir kənara qoysaq, əslində problem əxlaq və əxlaqda deyil, məhz əskinaslardadır.

Ukrayna ərazisindən qaz hansı şəraitdə axıdıla bilər?

Mənfəət necə bölüşdürüləcək? İştirakçıların yeni iri müəssisədə, yəni qaçıb qaça bilməyəcəyi Rusiyanın, Azərbaycanın, əgər söhbət ondan gedirsə, Ukraynanın və Qərb alıcılarının nə marağı var? Heç kim pulsuz heç nə verməyəcək. Bütün müqavilələr yənidən nəzərdən keçirilməli olacaq və bu, kifayət qədər ciddi bir şeydir. Beləliklə, biz ən vacib məsələyə gəlirik: sabah nə olacağını bilmirsinizsə, necə müqavilə bağlaya bilərsiniz? Sülh gəlsə yaxşıdır, amma əksinə olarsa? Qaz verəndən sonra pulunu verən olacaqmı? Enerji zəncirləri beləcə gözümüzün qabağında dağılır. Lakin bu, sülh danışıqlarına başlamaq üçün səbəblərdən biridir. Kim nə deyirsə desin, hər şey onlardan asılıdır. Birdən çox stulda oturma bilməzsiniz. Nədənə imtina etmək lazımdır. Ya mənfəət, ya da prinsiplər. Silahlı qarşıdurma və ya iqtisadi əməkdaşlıq.

Zelenski isə: Ukrayna Rusiya ilə qaz tranziti müqaviləsini yeniləməyəcək

Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski bildirib ki, Ukrayna tərəfi Rusiya qazının Avropaya tranziti üçün "Qazprom" ilə müqaviləni yeniləməyəcək. Müqavilə 2024-cü ilin sonunda başa çatır. Cənab Zelenskinin sözlərinə görə, müqavilənin ləğvindən sonra Ukrayna Aİ ilə tranzitlə bağlı birgə qərar qəbul etməyə ümid edir.

"Heç kim Rusiya ilə razılaşmanı davam etdirməyəcək, bu, bitdi. Digər şirkətlərdən

Ukrayna, Rusiya və Aİ arasında "qaz oyunu"

Rusiya, yoxsa Azərbaycan qazı Avropaya nəql edilsin?

qazın tranzitində gəlincə, bəzi avropalı həmkarlarımızın xahişi davam edərsə, Aİ və mən onların müraciətinə baxacağıq", - Vladimir Zelenski Kiyevdə Rada telekanalı tərəfindən yayımlanan mətbuat konfransında deyib. Qazprom və Naftogaz arasında qaz nəqli müqaviləsi 2019-cu ildən qüvvədədir. Şərtlərə əsasən, "Qazprom" Ukrayna ərazisindən 225 milyard kubmetr həcmində qaz nəql etməyi öhdəsinə götürüb. 65 milyard kubmetr 2020-ci ildə və hər biri 40 milyard kubmetr olmaqla növbəti dörd ildə.

"Şimal axını"nda baş verən qəzadan və Yamal-Avropa qaz kəmərinin dayandırılmasından sonra qazın Mərkəzi Avropa ölkələrinə çatdırılması üçün yeganə tranzit marşrutu Sudja qaz kəməri vasitəsilə qalıb. Avqustun 6-dan bu ərazidə Rusiya və Ukrayna hərbiçiləri arasında döyüşlər gedir, lakin tədarüklər fasiləsiz həyata keçirilir - gündə 42,4 milyon kubmetr həcmində. 2024-cü ilin iyulunda Rusiya baş nazirinin müavini Aleksandr Novak demişdi ki, Rusiya Mərkəzi və Qərbi Avropaya qaz tədarükünü davam etdirməyə hazırdır, lakin 2024-cü ildən sonra gələcək tədarüklər Ukraynanın qərarından asılıdır. İyun ayında Almaniyanın Handelsblatt qəzeti yazıb ki, mövcud müqaviləyə alternativ Qazprom ilə Aİ enerji şirkəti arasında Rusiya Federasiyası ilə Ukrayna sərhədində qaz alıb Avropaya göndərəcək müqavilə ola bilər. Transmissiya sisteminin operatoru tranzit üçün vəsait ayırır.

Haradan satın aldığınız vacibdir

Budapeşt Rusiya neftinin Avropaya tranziti üçün yeni sxem təklif edib. Ukrayna vasitəsilə tədarüklə bağlı danışıqları Macarıstanın MOL neft-qaz şirkəti aparır. O, müqavilələrin icrasına görə məsuliyyət daşımağa hazırdır, Reuters Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın ofisinə istinadən yazır. Budapeştin tədarük həcmimin dəyişməz qalacağını gözləyir.

Alternativ marşrutların axtarışı Ukraynanın iyun ayında LUKOIL neftinin öz boru kəmərləri ilə nəqlini qadağan etməsindən sonra başlayıb. Nəticədə Macarıstan və Slovakiya yanacaq almağı dayandırılıb. Drujba vasitəsilə xammalın tədarükü üçün yeni sxem tam olaraq necə görünə bilər? Neft-qaz analitiki Aleksandr Frolov deyib ki, MOL, LUKOIL və Ukrayna arasında münaqişə baş verəndə, onun çərçivəsində Ukrayna sank-

alınması və bu neftin Ukrayna ərazisindən tranzitində daha sonra sifariş verilməsi və bunun üçün ödəniş idi. Rusiya tərəfinin Ukrayna tərəfinə vəsait köçürmək üçün texniki imkanları olmadığı üçün onlar 2022-ci ilin avqustundan tranzit üçün ödəniş edirlər. Buna görə də, daha çox sığorta almaq zərurəti istisna olmaqla, MOL üçün çox az şey dəyəcək.

Bütün tərəflər razılığa gələ bilsələr, sxem qaz tədarükünə də şamil edilə bilər. Ənənəvi risklərdən başqa heç bir əlavə risk yoxdur. Ənənəvi və əsas risk ondan ibarətdir ki, Ukrayna istənilən an, siyasi maraqlar üstünlük təşkil edərsə, tranziti kəsə bilər. Xərclər baxımından burada yeganə sual Ukrayna tərəfinin götürə biləcəyi marjadır. Prinsipcə, deyə bilər ki, bunun üçün bizə əlavə pul da verəcəksən.

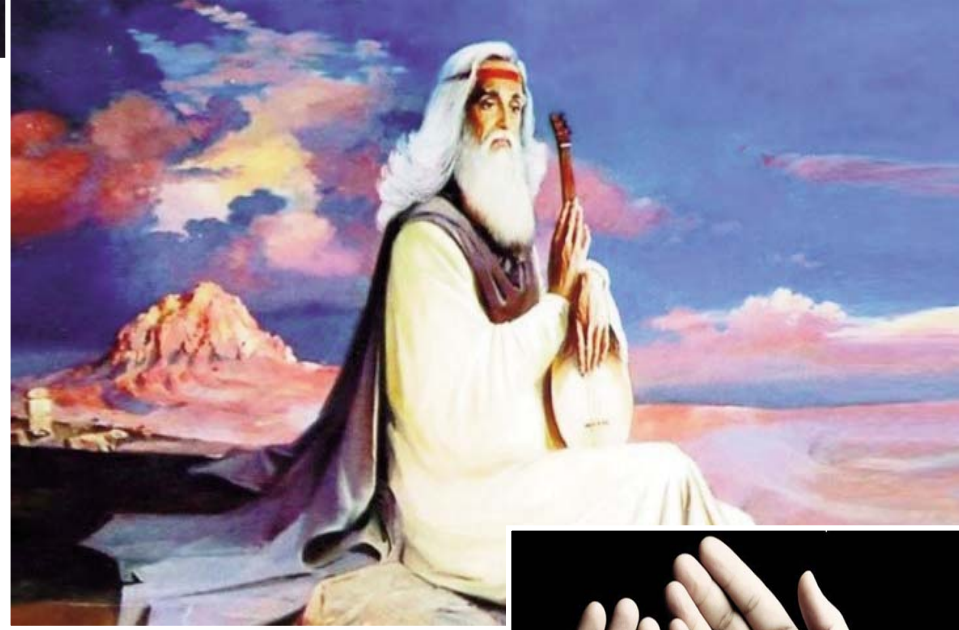
Yeri gəlmişkən, eyni sxem daha sonra

qaz tarixində istifadə edilə bilər. Xatırladaq ki, "Qazprom" və "Naftaqaz" arasında 2024-cü il dekabrın 31-də başa çatan tranzit müqaviləsi var və variantlardan biri tam olaraq eynidir. Avropa qaz şirkətləri qazı Ukrayna və Slovakiya sərhədində deyil, Rusiya və Ukrayna sərhədində, məşhur Sudja qazölçmə stansiyasının ərazisində alacaq və qaz Avropaya çevrilecək. Ukrayna isə deyəcək ki, mən rus qazını tranzit etmirəm, bu Avropa qazıdır, bu başqa şeydir. Deməli, bu neft hekayəsi qaz üçün bir model ola bilər".

Rusiya nefti Drujba neft kəməri ilə tədarük edilirdi. Cənub şöbəsi ilə yanacaq Ukrayna, Slovakiya, Çexiya və Macarıstandan keçirdi. Kiyev tranziti bağladıqdan sonra Bratislava Ukraynanın hərəkətlərini məsuliyyətsiz adlandırılıb və cavab tədbirləri ilə hədələyib. Nə dəqiq göstərilməyib.

V.VƏLİYEV

Allah üreyinə görə versə, nə olar?

bəzən uşaqları üçün özləri də istəmədən qarğış edirlər. Çox təəssüf ki, dövrümüzdə qarğış insanın özünü rahatlaşdırmaq üçün söylədiyi adi söz halını alıb. "Boyuna ip ölçüm", "Üzünü mürdəşir yusun", "Yolun gedər-gəlməzə düşsün", "Ətin tökülsün", "Allah sənə qotur versin, dırnaq verməsin", "Adın daşlara yazılsın", "Südü sənə qənim olsun", "Qanın daşlara dağılsın" və s. kimi qarğışlar əslində

əgər ana qarğış edirsə, zərbə yalnız bədənə deyir. İllər öncə tanınmış astroloq Səbuhi Rəhimli ilə söhbətimizdə belə bir fikir söyləmişdi: "Ana qarğışı nəticəsində yol qəzası, sınıq-çıxıq, yanmaq və digər xəsarətlər baş verə bilər. Ata qarğışı isə birbaşa ruha zərər yetirir. Bunun da nəticəsi çox vaxt iki sonluqla bitir: qarğışa tuş gələn adam ya ölür, ya da havalanır (dəli olur). Yəqin elə bu səbəbdəndir ki, övlad xəsarət alanda, dara düşəndə ananın, öləndə isə atanın üreyinə damır".

Qarğışın iki başı var?

Ehtimal ki siz də eşitmişiniz bu sözü, böyük adətən qarğış etməyin həm edənə, həm də edilənə zərər verdiyini deyir. Buna görə də qarğış da alqış kimi edirlər. Necə? Maraqlı bir alqış var bizdə, əslində bu həm alqışdır, həm də qarğış. "Allah üreyinə görə versin" diləyi ən çox alqış kimi istifadə edilərsə də qarğış edəndə bu dilekdən istifadə edən olur. Təbii ki, pis insana "Allah üreyinə görə versin" demək ən böyük qarğışdır, eləcə də təmiz, saf insana alqış edəndə bu ifadəni işlədikənsə ona ən yaxşı duanı etmiş oluruq.

Qarğışın ikibaşlı olması isə onu edən kimliyindən asılıdır. Yaşlı nəslin iddialarına görə əgər qarğış edən özünü mənfi enerjiyə malik insandırsa qarğışın bir tərəfi ona da toxunur, çünki o, mənfi enerji ilə zəngin olduğu üçün neqativ enerjiləri maqnit kimi özünə çəkir. Əgər həmişə alqış edən biri təsadüfən qarğış edirsə qarğış qarşı tərəf üçün gerçəkləşir və özünə bir zərərli olur. Çünki o pozitiv insandır, ətrafında müsbət enerjilərdən çəpər çəkilib, qarğış və mənfi enerji ona yaxın düşə bilər.

Qarğış insana arxadan tuş gəlir, bu insanın astral bədəninin küreyindən açıq olması ilə yozulur. Astral bədən bizim ruhi sahəmidir və ona daxil olan qarğış ruhumuzu yaralayır. Qarğış edən gözünə baxanda ən neqativ sözlər belə effektiv itirir. Həmçinin nə nələrimizin istifadə etdiyi bəzi sözlər var ki, o da qarğışın istiqamətini dəyişə bilər: "Ağzından çıxıb qoynuna dolsun", "ağzından qara yellər aparsın", "öz başını yesin" kimi ifadələr zamanın sınağından boşuna keçməyib yeni.

Alqış et, alqış al - ruhun sağlam olsun

Qarğışdan qorunmağı bildiyimiz kimi, alqış almağın yollarını da öyrənməliyik. Milli dualar olan alqışlar uğurdur, bərəkətdir, sevgidir. Sidq-ürəkdən deyilmiş alqışlar sizə yönləndirilmiş müsbət enerji deməkdir və bu da bir növ qalxan, qoruyucu rolunu oynayır. Ruhun xəstələnməməsi bədənə sağlamlığı deməkdir, həm ruhun, həm bədənə sağlamlığı üçün də müsbət enerji mühimdir.

Ahıl insanlar deyir ki, uşaqların və qocaların duası tez gerçəkləşir. Ona görə də onlardan alqış-dua almaq böyük uğurdur. Təsədüfi deyil ki, uzaq yola çıxanlar, yeni işə başlayanlar böyük xeyir-duasını və alqışını almaq istəyir. "Kitabi Dədə Qorqud" dastanından bilirik, oğuz igidləri döyüşə çıxanda Dədə Qorqudun alqışlarını alıb sonra meydana çıxarlarmış. El ağsaqqalının sözü, duası, alqışı oğuz igidlerini hər beladan qurtarardı.

Gününüzü alqışla açın, alqışla bağlayın. Qarğış dilinizə yad olsun, nə qarğışmayın, nə də tuş gəlməyin. Həmçinin, heç vaxt imkan verməyin ki, kimsə sizin evinizdə, yanınızda qarğışın. Qarğışın mistikasını bilən, nə faciələrə yol açacağını anlayan insanlar adətən öz evində yox, başqasının evində edirlər. Buna icazə verməyin, qarğışın çıxdığı ünvan olmayın.

Lalə Mehralı

Bu dünyaya gəldiyimiz gündən ətrafımızda yaxşı insanlar da var, pis insanlar da. Planetimizə ona görə maddi deyilir ki, burada ideal və əbədi heç nə yoxdur. Ruhi dünyadan fərqlənən maddi kainat həm bədxasiyyətli, xəbis, həm də xoşxasiyyətli, gülərsən insanların evidir. Bir az obrazlı desək, yaxşı ilə pisin, xeyirlə şərini, müsbətlə mənfinin yanaşı yaşadığı və mübarizə içində olduğu bir yerdəyik. Kimimiz alqış etməyi sevsək də, aramızda elələri də var ki, ətrafındakılara daim qarğış və mənfi enerji yönləndirir.

Tanrının yaradılışı sözlə var etdiyi bütün dinlərdə qeyd olunur. Xüsusilə də, Avesta, Baqavad-Qita kimi müqəddəs kitablarda sözün özündə qüdrətli enerji daşdığı haqda elmi təcrübələrlə uyğunlaşan dəyərli fikirlər var. İncildə, Quranda, Tövratda da bu haqda işarələr rast gəlinir. Son vaxtlar Avropa və Yaponiya alimlərinin apardığı elmi təcrübələr bu aşkar gerçəyi fakt olaraq ortaya çıxardı. Su üzərində aparılan təcrübələrdən yəqin ki, çoxlarının məlumatı var. Təcrübə zamanı suyun yanında öncə xoş sözlər, sonra isə pis sözlər söylənir. Birinci halda suyun tərkibi molekulyar olaraq dəyişir və təmizlənir, ikinci halda isə həmin suyun tərkibi yenidən dəyişir və çirklənir. Sözdən təsirlənib açılan-solan çiçəklər də var.

Adi sözlərdə hansı sirlər gizlənir?

Yəqin ki, ailə böyüklərinizdən çox alqış eşitmişiniz: "səni min yaşa", "səni görüm min budaq ol", "üzün hər iki cahanda ağ olsun" kimi sözlər nələrimizin, babalarımız ən çox işlətdikləri alqışdır. Nənəmdən belə sözlər çox eşidirdik. Nənəm həm də deyirdi ki, əgər bir adam sidq-ürəklə deyilmiş alqış alarsa, o Tanrının ən çox sevdiklərindən olur.

Çoxlarımız müxtəlif səbəblərdən qarğışlar da eşitmişik. Bu qarğışlarda da mənfi enerji toplanıb və hətta bəzən onların həyata keçdiyi hallara da rast gəlinir. Qədim dini-fəlsəfi biliklərə görə, bu qarğışın haqlı və ya haqsız olmasından, onu edən və onun ünvanlandığı subyektin daxili ruhi səviyyəsindən asılıdır. Edilən alqış və qarğışlar həm edən özünə, həm də sözlərini yönəltməyi insana olduqca böyük təsir edir. Alqış və ya qarğış kəlmələrindən istifadə edəndə öncə insanın öz energetik kanalları zərər görür. Neqativ enerji həm insanın daxilinə, həm də xaricinə təsir

edir.

Hissləri ifadə etmək üçün istifadə etdiyimiz ən adi bir söz də bizim emosiyalarımızı və duyğularımızı ifadə edir. Çoxlarımız milli adət-ənənədən və mentalitetdən qaynaqlanan psixologiyamıza görə şər işlərdən və qarğışlardan uzaq dursaq da bəzimiz də hirsini soyutmaq, çarəsizlik və ya digər səbəbdən qarğış edirik. Beləliklə, sözlərdə mənfi ya da müsbət hansısa gizli enerjinin gizləndiyi ortaya çıxır. Minillərdən süzülüb gələn folklorumuz da əsasən bunların üzərində qurulub.

Alqışlar - milli dualar

Tanrının insanlara göndərdiyi müqəddəs kitablarda qarğış və alqış barədə məlumat verilib. Bütün peyğəmbərlər məsləhət görür ki, dili duaya, alqışlara, mehribançılıq, sülh ifadə edən kəlmələrə alışıdırmaq lazımdır. "Heç vaxt neyləyim, necə eləyim deməyəmə", "Ağ günlü, ağ əppəkli olasan", "Allah balanı sənə çox görməsin", "Evin abadan olsun", "Balan bar gətirsin", "Üreyinə xal düşməsin" kimi milli dualarımız da bu nəsihətlərdən doğulub.

Sözdə böyük enerji var. İnsanda olan mənfi və ya müsbət enerji də bu sözlə çarpazlaşdıqda yaranan enerji olduqca böyük təsir qüvvəsinə malikdir. İndiki elmin ağ və ya qara magiya adlandırdığı elm də əsasən sözün qüdrəti ilə var olur. Dünyada ən zəngin folklorlara malik olan Azərbaycan xalqının yazılı və şifahi ədəbiyyatında alqışlar daha çox yer tutur. Bu da xalqımızın sülsevər, mehriban və xeyirxah təbiətə sahib olduğunu ortaya qoyan faktlardandır. Ümumiyyətlə, sözlərin, səs-vibrasiyası ətrafda energetik sahə yaradır ki, bu da bir enerji qəbuledici rolunu oynayan insana təsirini göstərir. Bəzən elə mühiyyət düşür ki, orada daha çox qalmaq, o insanlarla ünsiyyətdən, söhbətdən rahatlıq tapırıq. Demək, bu zaman onlardan müsbət enerji yayılır və biz də onu qəbul edirik.

Qarğışlara dinlərin münasibəti necədir?

Valideynlər, xüsusilə də analar, hissələrinə hakim olmaqda çətinlik çəkdiyi zamanlar

xəncər qədər kəsərlidir, fərqi də deyilik.

Qarğış lənətdir, onu edən də, qarğış edilən də bu ağırlıq altında əzilir. Qarğış var ki, anında təsirini göstərir, qarğış var ki, uzun illərdən sonra təsir edər. Bütün dinlərdə qarğışlardan istifadə məsləhət görülür. Dini inanclarında sutkanın müəyyən vaxtları var ki, həmin saatlar dua vaxtı adlandırılır. Din xadimləri hesab edir ki, dil vərdişi ilə deyilən qarğışlar, dua vaxtına rast gələrsə qəbul olur. Valideynlərin əsəbi anında etdiyi bir qarğış uşağına olduqca pis təsir edə bilər. İslam dinində də qarğış etmək qəbahət sayılıb. Məhəmməd peyğəmbər "özünü, uşaqlarınıza, mallarınıza da qarğış etməyin. Qarğışınız diləklərin qəbul edildiyi zamana tuş gələr və Allah qarğışınızı qəbul edər" deyə öyüd vermiş.

"Avesta"da ata qarğış barədə yazılanlar

Yaşlı nəslin nümayəndələri deyir ki, ananın övladına etdiyi qarğış tutmur, çünki nəhs sözlərinin qarşısını ana ilə balanın arasında olan görünməz bağ tutur. O bağ nədir, bilirsinizmi? Ana südü. Ana südü ana ilə balanın arasında mistik bağ yaradır və bu əlaqə balanı bütün nəhs sözlərdən və qarğışlardan qoruyur. Yəni, ana südü bizim fiziki sağlamlığımız üçün nə qədər vacibdirsə, ruhi-astral bədənimiz üçün də bir o qədər əhəmiyyətlidir. İddia edilir ki, ən təhlükəli və adamı tez tutan qarğış ata qarğışıdır. Hətta belə qarğışlar ölümlə də nəticələnə bilər. Bəşəriyyətin ilk müqəddəs kitabı olan "Avesta"da da bu barədə yazılıb. Kitabda tez-tez "Ulu Tanrı, Sən bizi ata qarğışına tuş eləmə!" söylənir.

Dini və ruhi biliklərə görə insanın ruhu ataya, fiziki bədənə - canı isə anaya tabedir,

Uşaqlar arasında yeni virus yayılıb - NECƏ YAXA QURTARMALI?

HƏKİM AYDINLIQ GƏTİRDİ

"Son zamanlar həqiqətən də virus infeksiyaları artıb. Məlumdur ki, artıq yaydan payız dönməsinə keçirik və payızı həmişə xəstəliklər mövsümü hesab edirik. Payız mövsümü gəldiyinə görə insanlar, xüsusilə də kiçik yaş qrupuna aid olan uşaqlar arasında soyuqla gələn xəstəliklər daha çoxdur. Uşaqlar və böyüklər də bundan əziyyət çəkirlər". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında həkim-pediatr Aygün Cəfəri deyib.

Aygün Cəfəri sözlərinə belə davam edib: "Məsələn, əvvəl yay mövsümündə bu temperaturaya öyrəşmişdik, dəniz mövsümü idi, istər-istəməz günəş şüaları var idi. Bununla əlaqədar olaraq bir qədər yavaşlama var idi. Amma xüsusən də fəslin dəyişməsi, havaların birdən-birə soyuması artıq istər-istəməz həm uşaqlarda, həm böyüklərdə bu xəstəliklərin yaranmasına zəmin yaradır. Həm payız mövsümündə temperatur düşür, həm də temperatur düşən zaman bədəndəki immunitet zəifləyir. Həmin bu mövsümi viruslar da bu işdə sanki fəallaşır. Daha çox yaz-yay dönməsində suçiçəyini, qızılcanın daha çox artımlarını biz qışda gördük. Amma üzü yaya doğru xəstəliklər daha çox müşahidə olundu. Payız dönməsinə keçdiyimizə görə yenə də paraqrip, qrip və s. viruslar baş qaldıracaq. Havalar soyuyur, insanların çoxu artıq bağlı məkanlara gedəcəklər. Burada virus xəstəlikləri daha çox yayılacaq. Özünü öskürəklə, asqırıqla göstərəcəklər. Daha çox insanlar bir-birlərinə əllə təmasda olduqları üçün bunların artması müşahidə oluna bilər. Ona görə də bir neçə virus infeksiyası var ki, insanlar özlərini ondan qorunmalıdırlar.

Payız dönməsində ölkəmizdə qrip virusları ilə bağlı peyvəndlər gəlir. Mütəmadi olaraq insanları dəvət edirik ki, həmin bu qrip virusuna qarşı xüsusilə də influenziya virusuna nəticəsində törənən xəstəliklər var ki, məsələn orada yüksək hərarət, əzələdə ağrılar, insanlarda ciddi boğaz ağrılarıdır, halsızlıqdır, iştahsızlıqdır, ürəkbulanma fəlan müşahidə olunur. Bununla əlaqədar qripə qarşı peyvəndlər var. Mütəmadi olaraq onlar müəyyən risk qrupuna malik olan insanlar üçün həyata keçirilir.

Bundan başqa biz koksaki virusunu qeyd edə bilirik ki hansı ki buna əl, ovuc, ağız xəstəliyi deyirik. Koksaki virusunda, xüsusilə əllərdə, əlin iç səthində, ayaqlarda, ayaqların alt səthində və ağız nahiyəsində, hətta bəzən ağızın selikli qişasında, əsnək nahiyəsində biz səpgiləri görə bilirik. Həmin o səp-

gilər də sanki biraz dəri səviyyəsindən qalxmış hiperemik, içərisi su formasında olan səpgilər olur ki, onlar uşaqları qaşındırır, halsız edir, temperaturu yüksək olur, uşaqlarda iştahsızlıq olur, səpgilər qaşınır uşaqları narahat edir. Amma müalicəsi simptomatiktir. Yeni simptomlara müvafiq olaraq biz onu müalicə edirik.

Bundan əlavə rotavirusları qeyd edə bilərik ki, bu yayda, xüsusilə payız dönməsinə keçəndə müşahidə oluna bilər. Hansı ki uşaqlarda ishal, qusma, ürəkbulanma, iştahsızlıqla müşahidə olunur. Hətta bəzi hallarda temperaturun həddən artıq yüksəlməsi olur. Çünki ishal və qusma zamanı bədən həddindən artıq su itirir və buna müvafiq olaraq bədən temperaturunda susuzlaşma olduğuna görə artıq temperaturun yüksəlməsi valideyni daha da təşvişə salır. Artıq uşaqlarda bəzən antiviral preparatların, hətta antibiotik terapiyanın da olması həyata keçirilir.

Adenoviruslar və enteroviruslar var. Eynilə bu simptomlarla müşahidə oluna bilər. Amma çalışmaq lazımdır ki, uşaqlara erkən yaş dövrlərində xüsusilə də 2 ayından 2 yaşına qədər peyvəndləmə aparılsın ki, həmin o virus infeksiyalarının erkən yoluxması baş tutmasın. Buna müvafiq olaraq uşaqları vaxtı-vaxtında vitamin D vermək lazımdır ki, immunitet qalxsın. Vitamin D immun sistemimizi gücləndirən vitaminlərdən hesab olunur və vitamin C, vitamin A, vitamin E və B qrupu vitaminləri hansı ki bunların verilməsi mütəmadi olaraq vacibdir. Həmin bu virusların təsiri nəticəsində bədəndə müxtəlif xəstəliklər yaranır. Məsələn, xüsusilə də yuxarı tənəffüs yollarında, daha sonra aşağı tənəffüs yollarında infeksiya ola bilər, bunun ətrafında boşluqlar var, onların iltihabı müşahidə oluna bilər. Bu zaman xəstədə ağızda qoxu, temperatur, burunda tıxanılıqla bilər. Daha sonra faringit dediyimiz hansı ki uşaqlarda udlaqda olan iltihabdır ki, həmin o udlağın iltihabı zamanı yenə də boğazda yanma, göynəmə, udqunma zamanı ağrının müşahidə olunması və temperaturun yüksəlmə-

si olar. Bu viruslar nəticəsində daha aşağılara düşdükcə bronxit müşahidə oluna bilər. Bronxitin də müxtəlif növləri ola bilər ki, hansı ki bronxların iltihabı prosesidir. Bu da soyuqdəymə zamanı yaranır. Uşaqlarda quru öskürək şəklində özünü büruzə verir. Quru öskürək yerini yaş öskürək, bəlgəmli öskürəyə çevrilir və öskürək, xırıltı, nəfəs darlığı, hətta baş ağrıları müşahidə oluna bilər.

Daha sonra isə pnevmaniya müşahidə oluna bilər. Bronxlardan daha sonra ağciyəre keçən iltihab pnevmaniya hesab olunur ki, pnevmaniya zamanı artıq daha ciddi problemlər üzə çıxır. Artıq ağciyər toxumasında da iltihab baş verir. Burada yüksək qızdırmanın, üşütmənin, titrətmənin hətta öskürək,

hidə olundu. Çünki kontakt, məktəb, bağça, daha çox təmas yox idi və koronavirusun daha çox yayıldığı bir vaxt idi. Həmin dövrdə bu dediyim bayaqkı virusların bir qədər azlığı var idi.

İndi bu qapanmalar və bir-birimizi qorumaq yoxdur. Ona görə də bu daha da artmağa doğru gedəcək. Xüsusilə də bu yay dönməsində uşaqların daha çox dənizdə olduğu müddətlərdə orada hər tip insanların olması, bəzən dəri xəstəlikləri müşahidə olunan insanların dənizdə belə çimməsi, yaralı hansı ki dəri problemləri olan o da xəstəliklərin yaranmasına gətirib çıxarır. Məsələn, immun sistemində bir qədər qırıqlıq, zəiflik varsa həmin o adi virus normal sağlam immuniteti normal olan insanda heç bir xəstəlik yarada bilməz. Amma zəif olan insanlarda o dəqiqə xəstəliyin baş verməsinə gətirib çıxara bilər.

Eyni zamanda payız dönməsinə keçəndə revmatizm dediyimiz xəstəlik, daha çox biz ona kəskin revmatik qızdırma deyirik. Bu daha çox havanın soyuması, yağış yağması, bəzən görürük ki bir, iki gün qabaq insanların oynaqlarında ağrılar müşahidə olunur və bizə müraciət edirlər. Təbii ki burada dərin müayinələr aparmaq lazımdır.

Ümumiyyətlə, virus infeksiyalarının diaqnostikası üçün biz mütləq şəkildə analizlər verməliyik, boğazdan yaxma götürülməlidir. Bəzi hallarda biz bunları etmirik. Çünki analiz götürmək üçün şərait olmur. Biz klinik simptomlara əsasən uşağa diaqnoz qoyuruq. Yeni hər bir virus infeksiyasının özünə uyğun olaraq əlamətləri var. Bu əlamətlərə əsasən biz deyirik ki, bu suçiçəyidir, bu qızılca, bu məxmərək, bu göy öskürəkdir, rotavirusdur. Bu tip xəstələrin diaqnostikasını edirik və onu da həkim müayinəsi, eyni zamanda həkim tərəfindən təyin olunmuş müalicə ilə müalicə edirik. Yoxsa valideynlər özbaşına antibiotik alıb verməsinlər, yerli-yersiz sistemlərdən istifadə etməsinlər.

Sistemlərin də qoşulması çox vacibdir. Bəzən uşaqlarda günlərlə temperatur düşmür, həmin o qızdırma valideynlər öz yanlarından sistem alıb qoşurlar, müxtəlif dərman preparatları əlavə edirlər. Bundan birinin reaksiyası, birinin əks reaksiyası ola bilər. Bu da düzgün deyil. Çünki orada hormonal preparatların istifadəsi olur. Bəzi hallarda onun vurulması nəticəsində uşaqlarda nisbi yaxşılaşma müşahidə edə bilərik, 1-2 gün müddətində. Amma 2-3 gündən sonra yenidən həmin xəstəlik əlamətləri baş qaldıra bilər. Ona görə də diqqətli olmaq lazımdır.

Viruslar müşahidə olunur, sonra isə öz yerini digər viruslara verir. Bir qrup əhali bu virusa yoluxanda sanki bir kollektiv immunitet əmələ gəlir. Bizim peyvənd etməyimizin əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, müəyyən qrup əhali kollektiv immuniteti yaradaq. Kollektiv immunitet olduğu şəraitdə o virus infeksiyalarının daha global şəkildə yayılmasının qarşısını alacağıq".

Ayşən Vəli

Mərkəzi Asiya İttifaqı yaradılacaq mı?

Region ölkələri ikitərəfli əlaqələrə daha çox üstünlük verirlər

Bu ilin payızında Rusiya prezidenti Vladimir Putin Qazaxıstana dövlət səfəri gözlənilir. İki ölkə liderləri arasında aparılan danışıqların gündəliyinə ticarət-iqtisadi və enerji sahələrində əvvəllər əldə edilmiş razılaşmaların ən yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi, müttəfiqlik münasibətlərinin və inteqrasiya əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi məsələləri daxildir. Moskva və Astana 2013-cü ildə 21-ci əsrdə mehriban qonşuluq və müttəfiqlik haqqında müqavilə imzalayıblar. Qazaxıstan Qırğızıstan, Azərbaycan, Özbəkistan və Tacikistanla da analoji sazişlər imzalayıb.

Qazaxıstan və Tacikistan, eləcə də Azərbaycan və Özbəkistan keçən həftə müttəfiqlik sazişləri bağlayaraq əlaqələri gücləndiriblər. Qazaxıstan prezidenti Kasım-Jomart Tokayev avqustun 22-23-də Düşənbəyə səfər edib və müvafiq saziş imzalayıb. Tacikistanın rəhbəri Emoməli Rəhmon bunu tarixi hadisə adlandıraraq vurğulayıb ki, "Qazaxıstan-Tacikistan münasibətlərinin flaqmanı onların ticarət-iqtisadi ölçüsü olaraq qalır". Eyni zamanda, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Daşkəndə səfər edib və Özbəkistanla da analoji saziş imzalayıb. Bundan əvvəl Bişkek Daşkəndə oxşar təkliflə çıxış edib. Bütün sərhəd məsələləri həll edildikdən və müştərək sərhəd haqqında müvafiq saziş imzalandıqdan sonra Qırğızıstan və Tacikistana müttəfiqlik münasibətləri yaratmağa heç nə mane olmayacaq.

Beləliklə, ekspertlər qeyd edirlər ki, Mərkəzi Asiya ölkələri arasında əməkdaşlıq vahid regional format çərçivəsində deyil, ikitərəfli formada inkişaf edəcək. Üstəlik, iki il əvvəl Çolpon-Atada təklif edilən 21-ci əsrdə Mərkəzi Asiyanın inkişafı naminə beşərəfli Dostluq, mehriban qonşuluq və əməkdaşlıq haqqında müqaviləni heç vaxt Tacikistan və Türkmənistan imzalamayıb. Avqustun 9-da Astanada, Tacikistan və Türkmənistanla keçirilən Mərkəzi Asiya dövlət başçılarının VI Məşvərət Görüşündə bu sənədi imzalayacağı gözlənilirdi. Bununla belə, Türkmənistan prezidenti Serdar Berdiməhəmmədov bildirib ki, o, fəvqəlmill qurumların yaradılmasına ehtiyac görmür. "Türkmənistan əvvəllər olduğu kimi, bu məşvərət görüşləri çərçivəsində

əməkdaşlığı dərinləşdirmək istəmədiyini açıq şəkildə bildirərək xüsusi mövqe tutur. Göründüyü kimi, Tacikistan üçün sazişin müddəaları onun regionda inteqrasiyanı inkişaf etdirmək baxışına uyğun gəlmir. Beləliklə, aydın olur ki, çoxtərəfli formatda razılığa gəlmək son dərəcə çətindir", - Qazaxıstan-Alman Universitetinin professoru Rüstəm Burnaşev bildirib. Ekspertin sözlərinə görə, bu problemlə vaxtilə Özbəkistanın keçmiş prezidenti İslam Kərimov çoxtərəfli razılaşmalardan uzaqlaşdıraraq qaldırıb. O, belə müqavilələrin həddən artıq çox öhdəliklər qoyduğunu və səmərəsiz olduğunu qeyd edirdi. Çünki bu müqavilələrdə qərarlar qəbul olunmadığını müdafiə edib. Bu, onların məcburi olmaması və əslində müttəfiqlik münasibətlərini möhkəmləndirməməsi ilə bağlıdır.

Özbəkistanın təcrübəsi göstərdi ki, ikitərəfli sazişlər daha effektivdir, çünki ölkələr üçüncü tərəfləri cəlb etmədən ikitərəfli münasibətlər çərçivəsində öz maraqlarını razılaşdırırlar. İndi biz məhz bu mənzərəni görürük: çoxtərəfli proses dalana dirənib, yeni ideyalar və ya irəliləyişlər yoxdur. Altı Məşvərət Görüşünə baxmayaraq, heç bir ciddi dəyişiklik baş verməyib. Yeganə istisna bu prosesə start verən ilk görüşdür. Hazırda ikitərəfli münasibətlər üçün praktiki məsələlər və əməkdaşlıq haqqında siyasi bəyannamənin daxil olduğu zəmin yaradılır.

Bu gün Özbəkistan və Azərbaycan birliyi diqqət mərkəzindədir. Bakı son vaxtlar Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ikitərəfli əlaqələri inkişaf etdirir və üstəlik, Prezident İlham Əliyev regional sammitlərdə getdikcə daha çox iştirak edir. Bu ölkələr arasında əməkdaşlıq təkəcə logistika layihələri ilə məhdudlaşmır, həm də qarşılıqlı investisiyalar və tekstil sənayesi və yaşıl enerji sahəsində birgə layihələrin yaradılmasını əhatə edir.

Orta Asiya ölkələri ilə də müttəfiqlik münasibətləri olan, müxtəlif sahələri, o cümlədən enerji və logistikanı əhatə edən Rusiyaya gəlinə, bu münasibətlərin regional layihəyə necə uyğunlaşması sual altında qalır. 2004-cü ildə Rusiyanın Mərkəzi Asiyanın regionallaşmasına daxil olmasının mövcud təcrübəsi mənfəli olub. Yada salmaq ki, o vaxt Rusiya artıq mövcud olan Mərkəzi Asiya Əməkdaşlıq Təşkilatına daxil olmuşdu. Amma bu model işləmədi və faktiki olaraq ləğv edildi. Regionun bəzi ölkələri Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşuldu.

Xatırladaq ki, Mərkəzi Asiya inteqrasiyasında 90-cı illərdə və 2000-ci illərin əvvəllərində əldə edilmiş mövcud inkişaf əhəmiyyətini itirir.

Hazırda daxili regional proseslərin gətirdiyi C5+1 formatı təşkil edilib ki, bu da Rusiya, Çin və başqaları kimi xarici tərəfdaşları müəyyən layihələr, əsasən də ikitərəfli layihələr çərçivəsində birləşdirməyin mümkünlüyünü nəzərdə tutur. Çinin çoxtərəfli layihələri təşviq etmək cəhdləri az-çox uğurlu olsa da, hələ də Çin və Mərkəzi Asiya ölkələri arasında ikitərəfli sazişlərdən daha az effektivdir. Mərkəzi Asiya üzrə ekspert Serdar Aytakov hesab edir ki, həm regional, həm də ikitərəfli səviyyədə operativ həllini tələb edən məsələlər var. Bu enerjidir. "Öz növbəsində enerji əməkdaşlığı nüvə və qaz komponentlərinə bölünür. Neft komponentini unutma, amma onun məsələləri ya artıq həll olunub, ya da operativ şəkildə həll olunur", - Aytakov söhbətində bildirib.

Onun fikrincə, Rusiya və Rosatom-un maraqlı olduğu Qazaxıstanda atom elektrik stansiyasının tikintisi iki çəngəllə qarşı-qarşıya: bu, qazax cəmiyyətinin əsaslı razılığı ölkədə atom elektrik stansiyası və AES-i tam olaraq kimin, hansı podratçının inşa edəcəyi ilə bağlı referendumun keçirilməsidir. "Həm birinci, həm də ikinci halda Rosatom-un onsuz da yaranmaqda olan anti-nüvə hərəkatının fəalları şəklində prinsipial rəqibləri olacaq. Ona görə də prezidentlər qarşdakı görüşdə ən azından açıq şəkildə bu mövzunu qabartmayacaqlar. Tokayev bu qərarı cəmiyyətin mülahizəsinə buraxıb və tarixi hələ müəyyən edilməmiş referendumun nəticələrinə qədər birbaşa təzyiqin təzahüründən - hətta danışıqların mövzusu kimi - qaçmağa çalışacaq", - Aytakov hesab edir.

Ekspertin fikrincə, ən müxtəlif mövzu Qazaxıstanın şimal və şərq rayonlarının qazlaşdırılması, Rusiya qazının Özbəkistana tranzitini ehtiva edən "qaz" mövzusu ki, o öz ehtiyaclarını yenidən nəzərdən keçirib və Rusiyadan qaz idxalını kəskin şəkildə artırmaq qərarına gəlib. Qazaxıstan ərazisindən Çinə tədarük olunan Rusiya qazının Qazaxıstan vasitəsilə tranziti hələ də aktualdır. Elə bu günlərdə "Sibirin Gücü - 2" qaz kəmərinin tikintisinin nəzərdə tutulduğu Monqolustanın bu qaz kəmərinin 2028-ci ilə qədər strateji fəaliyyət planına daxil etmədiyi barədə xəbər gəlib. Çinin "South China Morning Post" qəzetinin yazdığına görə, Monqolustan tərəfi Çin və Rusiya arasındakı qiymət mübahisələrinə bu şəkildə cavab verib və çox güman ki, ABŞ-ın ikinci dərəcəli sanksiyalarının tətbiqindən ciddi şəkildə qorxub.

Nəzərə alsaq ki, Qazaxıstanın Rusiyadakı səfəri artıq Rusiyadan Çinə tranzit kəmərinin tikintisini faktiki olaraq elan edib, Çinin Qazaxıstan ərazisindən tikintisi planlaşdırılan tranzit kəməri ilə hansı qazı əvəz etmək niyyətində olduğu hələ də qaranlıq qalır. Bu il may ayının əvvəlində Monqolustan hökumətinin yuxarıda qeyd olunan qərarından xeyli əvvəl belə tikinti üçün yol xəritəsi artıq imzalanmışdı.

V.VƏLİYEV

Qoynunda ilan bəsləyən İran

İran KİV-i: "İran öz ticarət və iqtisadi maraqlarını qorumaq üçün Zəngəzur dəhlizinin tikintisinə qarşı çıxmalıdır"

Sirr deyil ki, İranın bir sıra rəsmi və qeyri-rəsmi dairələri, eləcə də media qurumları, hətta Ermənistanın Qərblə anlaşmasına rəğmən, İrəvanın maraqlarından çıxış edir, üstəlik regiona önəmli siyasi-iqtisadi impuls verəcək Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasına qarşı çıxır. Hətta bu yaxınlarda İranın Ermənistan-dakı səfəri bir az da irəli gedərək, təhdid xarakterli fikirləri ilə də yadda qalmışdı.

اهمیت مقابله با احداث دالان زنگزور با هدف حفظ منافع تجاری و اقتصادی ایران

در سایه تحریم های شدید بین المللی، حفظ وضع موجود در مرز ایران و ارمنستان مستقیماً بر تجارت و مناسبات اقتصادی کشورمان اثر مثبت دارد. از این رو وزارت خارجه دولت پزشکیان در راستای ایجاد گشایش اقتصادی نباید صرفاً به گفتگو با اروپایی ها متکی باشد و ضروری است مقابله با احداث زنگزور را در فهرست اولویتهای کاری خود قرار دهد.

Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı mübarizə?

Bu dəfə isə anti-Azərbaycan mövqeyi ilə tanınan İranın hakimiyyətə bağlı "Moj News" saytı "İranın ticarət və iqtisadi maraqlarını qorumaq məqsədilə Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasına qarşı durmağın vacibliyi" başlıqlı qərəzli məqalə ilə çıxış edib və açıq-aşkar İrəvanın maraqlarını müdafiə edib. "Ağır beynəlxalq sanksiyaların kölgəsində İran-Ermənistan sərhədində mövcud vəziyyətin saxlanılması bilavasitə İran hökumətinin ticarət-iqtisadi əlaqələrinə müsbət təsir göstərir. Ona görə də İran Xarici İşlər Nazirliyi iqtisadi tərəqqiyə nail olmaq üçün yalnız avropalılarla dialoqa arxalanmamalı, Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı mübarizəni də (!-A.T.) fəaliyyət prioritetləri sırasına daxil etməlidir", - yazan sayt açıq şəkildə təhdid mexanizmini işə salıb.

Putinin Bakı səfəri Tehranı niyə əndişələndirir?

Sayt eyni zamanda Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana səfərinə toxunaraq bildirib ki, ekspertlərin fikrincə, Putinin səfəri Rusiyanın Cənubi Qafqazda zəifləmiş mövqeyini bərpa etmək üçün həyata keçirilib. "Qərbin sanksiyalarını nəzərə alsaq, Azərbaycandan İrana və Hindistana Şimal-Cənub dəhlizinin yaradılması Kreml üçün çox önəmlidir", - deyə bildirilib. Adıçəkilən sayt Zəngəzur dəhlizinin Tehranın maraqlarına cavab vermədiyini iddia etməklə yanaşı, bu layihəni "geosiyasi təhlükə" kimi də adlandıraraq: "İran-Ermənistan sərhədinin qorunub saxlanmasının vacibliyini nəzərə alaraq, ölkənin Xarici İşlər Nazirliyi bölgədə Tehranın maraqlarını qorumaq üçün diplomatik addımlar atmasa, bu, İrana ziyan vuracaq, çünki Zəngəzur dəhlizi ölkənin geosiyasi üstünlüyünə təhlükədir. Bu baxımdan İranın "3+3" formatında dialoqa canlandırmaq üçün ötən ildən başladığı səylər yeni və daha sürətli şəkildə gündəmə gətirilməlidir. İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı tamamilə məntiqli və prinsipial mövqeyi var".

İran nəhayət anlamalıdır ki, onun bu kimi yanlış siyasəti nəinki Ermənistanla, elə onun özünə də ciddi xələllər gətirə bilər!

Beləliklə, Tehran bu dəfə də regiona təhlükə salmağa davam edən İrəvanı qoynunda ilan kimi bəsləyir və nə qədər təcüblü görünərsə də, Ermənistanın ərazisində amerikalı hərbiçilərin, avropalı kəşfiyyatçıların mövcudluğuna göz yumur, Qərbin Ermənistanı silahlandırmasında rol alır, öz hava limanını silahların, hərbi texnikaların daşınması üçün açıq və sözün əsl mənasında, regiona təhdid verəcək planların tərkib hissəsinə çevrilir. İran nəhayət anlamalıdır ki, onun bu kimi yanlış siyasəti nəinki Ermənistanla, elə onun özünə də ciddi xələllər gətirə bilər!

Afət Tahirqızı

Türkiyə və İstanbul bizim düşüncələrimizdə hər zaman müqəddəs arzular diyarıdır. Varlığımızda yaşadığımız türkcülük tarixən yaşam səbəbimiz olub. Hazırda da İstanbul dünyanı gözəlləşdirən Turan ellərinin birliyində döyünən ürəkdir.

Tale bizi gözənilmədən doğma Türkiyə Cümhuriyyətinə, İstanbul şəhərinə gətirdi. Tarixlər şahidi olan qədim və zəngin şəhər!.. Yol boyu türk dünyasının xəyalından keçib gələn hüdudsuz ərazisini, coğrafiyasını, dövlətçilik tarixi və ənənələrini, milli-mədəni dəyərlərini, abidə və şəhərlərini xatırladım... Bayrağı al günəş, çadırı Göy qübbəsi olan türkləri, türk yurdlarını, türk ellərini, türk uluslarını! Dolmabağça, Bəylərbəyi, Topqapı, Ulduz, Çırağan saraylarını, Qalata qülləsini, Taksim, Sultanəhməd, Bəyazid, Bakırköy Azadlıq meydanlarını, Gülhanə parkını, 15 iyul Şəhidlər Körpüsünü, Ayasofya məscidi, Sultan Əhməd məscidi, Türk və İslam Əsərləri Muzeyini yaddaşımda canlandırıdım.

Hər daşı, hər qayası silinməz bir yazı, əlyazmalar və salnamələr qaynağı olan ən qədim türk qövmlərini... Özünüdərkimizin, idrakımızın və milli kimliyimizin mənəvi yaddaş rəmzlərini. Axı mən hər gün siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru kimi tələbə auditoriyalarına daxil olur, gənclərimizin hüdudsuz arzu və romantikaları ilə üzleşir, onlara həm də türkün möhtəşəm və qədim dövlətçilik tarixindən mühazirələr oxuyuram...

Türk qövmü tarixən usanmaz, yorulmaz yürüşləri, döyüşləri, əzəmət və qətiyyəti ilə şərəfli olub. Dünyada ədaləti, cəsəreti və azad ruhu ilə şan-şöhrət qazanıb! Nə yaxşı ki, türk qövmi, türk birliyi, türklüyümüz, dövlətçiliyimiz var! Nə yaxşı ki, bütün dünyaya səpələnmiş türk uluslarımız, türk soylarımız var!.. Nə yaxşı ki, Türkiyə var! Azərbaycan-Türkiyə, hər daşı, hər cıncılı bir gövhər! Varlığımıza daş qala, qoşa səngər olan Türkiyəmiz, türklüyümüz var! Bütün qasırgalara birləşməklə sinə gərən birliyimiz, dostluğumuz, qardaşlığımız var! Türkün ululuğu, şərəf, ləyaqət və ucalığında bütün türk məmləkətlərinin acısı və sevgisi yaşar... Türkün acısı dünyanın acısıdır, türkün nifrəti isə ədalətsizliyə və köləliyə qarşıdır. Türkün sevgisində bütün dünya üçün bir gözəllik, ilahi fədakarlıq və əbədi dəyər kəsb edən müqəddəslik vardır. Mehiz buna görə türk dostluğu və qardaşlığı gül-çiçək ətri verir. Biz inanırıq ki, iman əhli olan türklər UCA YARADANIN insanlığa bəxş etdiyi mənəvi dəyərlərin mühafizəçisidirlər. Təsədüfi deyildir ki, qədim dastanlarımızda düşünüldüyü kimi əbədi cənnət səltənətinin qurulması

si, folkloru, adət-ənənələri, etnoqrafiyası, sosial tarixi gerçəkliyi, doğma ana dili, milli psixologiyası bu qəhrəmanlıq ruhunu özündə yaşadır. Belə ki, milli özünüdərk bizim tarixi yaddaş saxlancımızdır. Milli özünüdərkimizlə biz daha güclü, qüdrətli oluruq. Çağdaş modern düşüncəmiz daim inkişaf etməkdə, zənginləşməkdə, daha da güclənəcəkdir.

Türkün zəfər tarixindən Bilgə Xaqan müdrikiyi, Sultan Mehmet əzmkarlığı, Nuru Paşa fədakarlığı və Mustafa Kamal Atatürk fenomeni, Çanaqqala heyreti qürurla keçir. Təbii ki, türkcülük tarixində saymaqla bitməyən, saysız-hesabsız qəhrəmanlıq səhifələri vardır. Tarixdən ibrət alan millətlər şərəfli əcdadlarının ruhu ilə öz uğurlu gələcəklərini qurmalıdırlar. Arzularımızın ünvanı Turan bu möhtəşəm gələcəyin açarı ola bilər. Mustafa Kamalın "Azərbaycanın acısı acımız, sevinci sevincimizdir" müdrik kəlamını, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin "Biz bir millət, iki dövlətlik" düsturunu, təsadüfi olmayan simvolokasını xatırlayıram. Hər biri tarix, gələcək nəsillərə tarixi mesaj... Onların qoyub getdikləri milli-bəşəri yaddaş ənənələri sonralar nüfuzlu siyasi liderlər, şəxsiyyətlər, cümhur başqanları Rəcəb Tayyib Erdoğan və İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

İstanbul

gündəliyindən yarpaqlar

si, folkloru, adət-ənənələri, etnoqrafiyası, sosial tarixi gerçəkliyi, doğma ana dili, milli psixologiyası bu qəhrəmanlıq ruhunu özündə yaşadır. Belə ki, milli özünüdərk bizim tarixi yaddaş saxlancımızdır. Milli özünüdərkimizlə biz daha güclü, qüdrətli oluruq. Çağdaş modern düşüncəmiz daim inkişaf etməkdə, zənginləşməkdə, daha da güclənəcəkdir.

Türkün zəfər tarixindən Bilgə Xaqan müdrikiyi, Sultan Mehmet əzmkarlığı, Nuru Paşa fədakarlığı və Mustafa Kamal Atatürk fenomeni, Çanaqqala heyreti qürurla keçir. Təbii ki, türkcülük tarixində saymaqla bitməyən, saysız-hesabsız qəhrəmanlıq səhifələri vardır. Tarixdən ibrət alan millətlər şərəfli əcdadlarının ruhu ilə öz uğurlu gələcəklərini qurmalıdırlar. Arzularımızın ünvanı Turan bu möhtəşəm gələcəyin açarı ola bilər. Mustafa Kamalın "Azərbaycanın acısı acımız, sevinci sevincimizdir" müdrik kəlamını, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin "Biz bir millət, iki dövlətlik" düsturunu, təsadüfi olmayan simvolokasını xatırlayıram. Hər biri tarix, gələcək nəsillərə tarixi mesaj... Onların qoyub getdikləri milli-bəşəri yaddaş ənənələri sonralar nüfuzlu siyasi liderlər, şəxsiyyətlər, cümhur başqanları Rəcəb Tayyib Erdoğan və İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Biz indi siyasi, diplomatik, ideoloji, hərbi, iqtisadi və mədəniyyət sahəsində fəaliyyət

can doğma qardaşdırlar və biz bununla fəxr edirik! Şübhə etmirik ki, bu qardaşlığın arealı günbəgün genişlənməkdədir. Biz bu tarixi doğmalığı, qardaşlığı bir ailə olaraq şəxsən İstanbul şəhərində, Acıbadem Universitetinin Atakent Xəstəxanasında duyduq və yaşadığımız. Qeyd edim ki, Acıbadem Mehmet Ali Universiteti Türkiyənin İstanbul şəhərində sağlamlıq elmləri sahəsinə həsr olunmuş vəqf universitetidir. Təhsil ocağı 2007-ci ildə Mehmet Ali Aydınlar tərəfindən təsis edilib. Güclü akademik heyəti və qabaqcıl texnoloji infrastrukturunu vasitəsilə davamlı inkişafa açıq olan səhiyyə mütəxəssisləri məzun edilir. Acıbadem Universitetinin Atakent Xəstəxanası isə 2014-cü ildən İstanbulun Kicikçekməcə rayonunda fəaliyyət göstərir...

On bir yaşlı övladım Nilufər Həsənlinin sağlamlığının bərpa olunması üçün həmin şəfa xəstəxanasına müraciət etməli olduq. Övladımızın sağlam gələcəyi üçün rahatsız idik, Acıbademdə qarşılaşdığımız yüksək səviyyəli tibbi xidmət bizdə xoş təəssürat yaratdı. İnanıram ki, bizim bu acı günlərimiz keçib gedəcək, müalicə uğurla başa çatacaq, övladımız tamamilə sağalacaq, məktəb həyatına inamla davam edəcək. Hazırda qızımın Atakent xəstəxanasında müalicə proseduru davam etməkdədir.

Ardı Səh. 13

Əvvəlki Səh. 12

Peşəkar həkim komandasının həssas, qayğıkeş münasibəti, müalicənin yaxşı nəticə verməsindən çox məmnunam. Burada professor-onkoloq Fulya Ağaoğlunun rəhbərliyi ilə professional şəkildə aparılan hərtərəfli müayinə və müalicəni xüsusi dəyərləndirmək istəyirəm. Professor Fulya Ağaoğlunun gərgin əməyi, diqqəti sayəsində övladımın səhhiyyəsi gündən-günə yaxşılaşaraq müalicəyə inamımı artırdı.

Görkəmli həkim Fulya Ağaoğlunun tibbi bilikləri, onun zəngin həyat təcrübəsi və insanpərvərliyi bizi xeyli məmnun etdi. Övladım Nilufər özünü gündən-günə yaxşı hiss etməyə başladı və hazırda daha uğurlu nəticələr üçün müayinə və müalicə işi davam etdirilməkdədir. Görkəmli həkim, professor Fulya Ağaoğluna çəkdiyi zəhmətlərə görə

İstanbul

gündəliyindən yarpaqlar

Məxsusi olaraq İstanbul şəhərində yerləşən Amerikan xəstəxanasının peşəkar uşaq onkoloqu, yüksək mədəniyyət sahibi, professor Rejin Kebudiyə göstərdiyi insanlıq sevgisinə və professionallığına görə ailəmiz adından səmimi qəlbədən təşəkkürümü ifadə etmək istərdim.

Təbii ki, həyatımızda xeyirxah insanlar çoxdur. Hazırda müəllim kimi çalışdığım Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin prorektoru, professor Mahirə Hüseynovanın, filologiya fakültəsinin dekanı, dosent Könül Həsənovanın adlarını çəkməyi özümə borc bilirəm və xüsusi minnətdarlıq və təşəkkürümü ifadə edirəm.

Türkiyə Cümhuriyyətinə müalicəyə yollanmağımızda, təbii ki, xeyirxah, humanist insanlar qolumuzdan tutdu, yardımçımız oldu. Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının məsul işçisi, dəyərli insan Ceyhun Şahverdiyevin adını xüsusi minnətdarlıq hissi ilə qeyd etmək istəyirəm. Həmçinin Acibadem Universitetinin Atakent xəstəxanasına yerləşməkdə bizə yardımçı olan Türkiyədə yaşayan soydaşımız Sənən Quliyevə dərin hörmət və sayğılarımı yetirirəm. Eləcə də İstanbul şəhərindəki "Daymont" hotelin rəhbəri Əmirhan bəyə təşəkkür edirəm.

Allahın yaratdığı bəndələrinə şəfqət və mərhəməti sonsuzdur. Bu səbəbdən biz də ümitsiz deyilik. Onun lütfünə, kərəminə sığır.

xüsusi minnətdarlığımı bildirir və bu həssas xanımın simasında Acibadem Universitetinin Atakent xəstəxanasının rəhbərliyinə və kollektivinə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Atakent xəstəxanasında mütəxəssis və texniki heyətin övladına olan qayğısı, xüsusən, Zeynəb xanım, Tunaxan bəy, Mehmet bəy, Oguzxan və başqalarının əvəzsiz zəhmətlərini unutmaram. Həmçinin xəstəxananın texniki heyət üzvləri Gulam Hazret Nurullaha, Sezen xanıma və bu an isimlərini xatırlaya bilmədiyim bir çox şəfəxana yardımçılarına təşəkkürlerimi bildirirəm. Hamısına minnətdaram!

nırıq... Bu da bizim üçün taleyimizə yazılan çətin bir sınaqdır. Allah-taala hər kəsin yardımçısı, bizim də köməyimiz olsun!

Qoy bu yazı da artıq yazmağa qərarlı olduğum "İstanbul gündəliyi" silsiləsindən duyğulandıığımız, emosional hallar yaşadığımız günlərin göyərən yaşıl yarpaqları, açan gülləri, çiçəkləri olsun!

Elşad Həsəni,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin
üzvü, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent

Azərbaycan bütün sahələrdə qazandığı uğurları ilə yeni zəfərlərə, qələbələrə imza atır. Bu vəziyyət ölkəmizin dünya miqyasında gücünün və qüdrətinin daha da artmasına yeni təkan verir. Söz yox ki, qazanılan qələbələrin təməlinə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasət və bu siyasətin Fateh Sərkərdə, Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirməsi dayanır. Azərbaycanda sentyabrın 1-də keçiriləcək növbədənəkar parlament seçkilərində "exit-poll" keçirmək üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeyd alınan İtaliyanın SWG SPA şirkətinin 15 iyul-15 avqust tarixləri arasında keçirdiyi seçkiöncəsi sorğunun nəticələrinə görə, Azərbaycan əhalisinin 91 faizi Prezident İlham Əliyevin idarəçiliyindən məmnunluğunu ifadə edib. Sorğu bir daha onu təsdiq edir ki, Azərbaycan xalqı hər zaman olduğu kimi, bu gün də ölkə Prezidenti İlham Əliyevin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirir və Onun həyata keçirdiyi siyasəti birmənalı dəstəkləyir. Parlament seçkiləri isə müstəqil Azərbaycanın tarixində növbəti azad və demokratik seçki olacaqdır. Çünki bunun üçün dövlətin qətiyyətli siyasəti iradəsi, xalqın birmənalı istəyi mövcuddur. Seçkilərin azad və demokratik şəraitdə keçirilməsinə yardımçı ola biləcək hallardan biri də 1000 -ə yaxın seçki məntəqəsində veb-kameraların quraşdırılmasıdır. Azərbaycanda keçirilən seçkilərdə bütün digər vasitələrlə yanaşı, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ən son innovativ nailiyyətlərindən səmərəli istifadə olunması səsvermə günü prosesləri əvvəldən axıra qədər izləməyi, arasıksilmədən və geniş müşahidə aparmağı, şəffaflığın daha böyük miqyasda reallaşmasını təmin edir". Bu fikirləri jurnalistlərə açıqlamasında Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədr müavini Rövşət Qasimov deyib. O bildirib ki, müxtəlif aşkarlıq institutlarının seçkilərdə asan, rahat iştirakı və müşahidə baxımından Azərbaycan ən geniş imkanlar təqdim edən ölkələr sırasında birincilərdəndir.

Vlada Galan: "Seçkidə hansı partiya səs verəcəksiniz" sualına respondentlərin 73 faizi Yeni Azərbaycan Partiyasına səs verəcəklərini bəyan ediblər"

Əhalinin seçkilərə münasibəti, xüsusi ilə də aktivliyi seçki prosesini izləməyə hazırlaşan yerli və xarici müşahidəçilərdə məmnunluq yaradır. Mərkəzi Seçki Komissiyasında yerli tərəfdarı ilə birgə "Exit poll" keçirmək üçün qeydiyyatdan keçən Oracle Advisory Group-un nümayəndəsi Vlada Galan keçirilən mətbuat konfransında bildirdi ki, sentyabrın 1-də keçiriləcək parlament seçkilərinin təşkili və gedişi yüksək səviyyədədir və insanları seçki prosesində fəaldır. O bildirib ki, seçki öncəsi sorğu yerli respondentlər arasında cari ilin 29 iyul - 9 avqust tarixləri arasında 119 seçki dairəsinin 952 məntəqəsi ərazisində aparılıb: "Sorğu üzbuüz şəkildə, 3 mərhələdə 40 nəfər heyət tərəfindən təşkil edilib. Sorğuda iştirak edən respondentlərin 10 faizi 72 yaşdan yuxarı, 12 faizi 60-69 yaş, 13 faiz 50-59 yaş, 17 faiz 40-49 yaş, 31 faiz 30-39, cavab verənlərin 17

Frank Şveber parlament seçkilərinə sər atmaqdan məhrum edildi

"AŞPA-da nümayəndə heyətimizin mandatı bərpa olunmayanadək sözügedən şəxslər Azərbaycana gəldikləri təqdirdə, onlara ölkə ərazisinə daxil olmağa icazə verilməyəcək"

faizi isə 18-29 yaş aralığında idi. Həmçinin sorğuda iştirak edənlərin 39 faizini kişilər, 61 faizini isə qadınlar təşkil edib: "Azərbaycanda insan hüquqları qorunurmu?" sualı ilə respondentlərin 97 faizi razılışıb, 2 faiz razılışmayıb, 1 faiz isə "əmin deyiləm" cavabını verib.

2013-cü ildən bəri seçki öncəsi sorğuda hər zaman indi qeyd edəcəyimiz sualı veririk və hər zaman yüksək cavab alırıq. Belə ki, "Azərbaycan elə bölgədə yerləşir ki, bura qeyri-sabit ərazidir. Lakin Azərbaycan sabitliyin adasıdır" fikri ilə respondentlərin 95 faizi razılışıb, 3 faiz razılışmayıb, 1 faiz isə "əmin deyiləm" cavabını verib".

Vlada Galan seçkilərin qalibinin Yeni Azərbaycan Partiyası olacağını vurğulayıb. O qeyd edib ki, sorğu zamanı "Seçkidə hansı partiya səs verəcəksiniz" sualına respondentlərin 73 faizi Yeni Azərbaycan Partiyasına səs verəcəklərini bəyan ediblər. Bütün bu kimi sorğular, eləcə də əhalinin seçki ilə bağlı fəallığı onu təsdiq edir ki, ölkəmizdə keçiriləcək parlament seçkiləri yeni bir zəfər seçkisi olacaqdır. Reallığı nə qədər ölkəmizə qarşı qərəzli olsalar da, əksər beynəlxalq təşkilatlarda təsdiq edirlər. 300-dən çox müşahidəçi ilə seçkilərə hazırlığı və seçki günündə məntəqələrdə seçkilərin gedişini izləmək üçün MSK-da qeydiyyatdan keçən ATƏT-in Demokratik Təsisat və İnsan Haqları Bürosu ilkin hesablarında seçkilərin təşkilindən və gedişindən razı qaldıqlarını bildiriblər. Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, yerli və xarici müşahidəçilərin sentyabrın 1-də keçiriləcək növbədənəkar parlament seçkiləri ilə bağlı müsbət fikirlər söyləmələri bəzi qüvvələri, xüsusilə də Avropadakı nasistlərin ideoloqlarını, eləcə də onların təsiri altında olanları ciddi narahat edib. Bu baxımdandır ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) deputatı Frank Şveber pis arvadlarsayağı hay-küy salıb ATƏT-in Demokratik Təsisat və İnsan Haqları Bürosunu tənqid edib, onları zəiflikdə, ümumi maraqları pozmaqda günahlandırıb. Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, bu məxluq ATƏT-in Demokratik Təsisat və İnsan Haqları Bürosunun Azərbaycanda keçiriləcək parlament seçkilərini müşahidə etməkdən çəkinməyə çağırdığı halda özü və AŞPA nümayəndələrinin seçkiləri izləmək üçün Bakıya getmək istediklərini bil-

dirib. Hətta bunun üçün 50-yə yaxın AŞPA üzvünün siyahısının hazırlandığını, lakin Azərbaycan dövlətinin onların ölkə ərazisinə girişinə qadağa qoyduğunu söyləyib.

Frank Şveber "ermənilərin dostu" nominasiyasının qalibi oldu

Almaniyanın faşist dərnəklərinin əsas fəallıqlarından olan Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) deputatı Frank Şveber özünün X hesabında qeyd edib ki, demokratik ölkələrə giriş qadağaları yalnız terrorçulara və qəti cinayətkarlara şamil edilir: "Hesab edirəm ki, mənim Azərbaycana girişimə qoyulan qadağa daha çox qüsuruz diktaturanın əlamətidir". F.Şveber onu da bildirdi ki, "Almaniya noyabrda Bakıda keçiriləcək COP29 iqlim konfransı öncəsi bəzi tədbirlər planlaşdırır". Tədbirlərin nədən ibarət olacağını F.Şveber açıqlamasa da görünən ondan ibarətdir ki, Azərbaycan dövləti ölkəmizə qarşı qərəzli mövqeyi ilə seçilən AŞPA nümayəndələrinin seçki prosesini izləməkdən məhrum etməsi haqlı və əsas qərardir. Çünki AŞPA 2024-cü ilin yanvarında Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərini ratifikasiya etməkdən imtina edib. Gətirilən səbəblər də gülümsə doğurur. Məsələn, iddia edilib ki, Azərbaycan guya Qarabağdan erməni sakinləri zorla çıxarıb. Halbuki, ortada bununla bağlı bir fakt belə yoxdur. 44 günlük Vətən Müharibəsindən sonra bölgəyə səfər edən BMT-nin və digər beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri belə bir faktın olmadığını açıqlayıblar. Digər rüsvayçı "səbəb" isə müxtəlif cinayətlər törədən və buna görə saxlanılan, lakin barələrində məhkəmə qərarı olmayan şəxslərin "siyasi məhbus" adlandırılmasıdır. Halbuki "siyasi məhbus" kimlərə şamil edildiyini heç avropalı deputatların özləri belə bilmirlər. AŞPA-da mövcud olan dözülməz irqçilik, Azərbaycanofobiya və islamofobiya mühiti fonunda Azərbaycan nümayəndə heyəti AŞPA ilə əməkdaşlığı və təşkilatda iştirakını qeyri-müəyyən müddətə dayandıran qərarına gəlib. Nümayəndə heyəti bəyanatı səsləndirəndən sonra məkanı tərk edib.

"AŞPA-da nümayəndə heyətimizin mandatı bərpa olunmayanadək sözügedən şəxslər Azərbaycana gəldikləri təqdirdə, onlara ölkə ərazisinə daxil olmağa icazə verilməyəcək". Bunu Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə Almaniya Parlamentinin üzvü Frank Şveberin "Azərbaycan əleyhinə" səsləndirdiyi fikirlərə dair cavabında deyib: "Frank Şveberə yaxşı məlumdur ki, AŞPA müşahidəçilərinin Milli Məclisə seçkiləri müşahidə etməsi dövlət olunmamasının yeganə səbəbi Almaniya rəs-

miləri tərəfindən daxil olmaqla ölkəmizə verilən siyasi səviyyədə vədlərə baxmayaraq, Azərbaycan nümayəndə heyətinin mandatının hələ də bərpa edilməməsidir".

Ayxan Hacızadə onu da bildirdi ki, Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) sədrliyinin bu prosesə aidiyyəti olmayan siyasi motivlərlə şərtləndirilməsi, ölkəmizin öhdəliyi daxil olmaqla, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin məhiyyətinə zidd fikirlər səsləndirilməsi Şveberin Azərbaycana qarşı qərəzinə növbəti dəfə nümayiş etdirir: "Şveberin COP29 çərçivəsində Azərbaycana səfər etmək niyyətində gəldikdə qeyd edək ki, AŞPA-da Azərbaycan nümayəndə heyəti əleyhinə səs vermiş şəxslər "arzuolunmaz şəxslər" siyahısına salınıb. AŞPA-da nümayəndə heyətimizin mandatı bərpa olunmayanadək sözügedən şəxslər Azərbaycana gəldikləri təqdirdə, onlara ölkə ərazisinə daxil olmağa icazə verilməyəcək. Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə üzünə götürdüyü öhdəliklərə sadıqdır, bu öhdəlikləri yaxşı anlayır. Bununla yanaşı, bu öhdəliklərin yalnız birtərəfli və ikili standartlar əsasında tətbiq edilməsinə, onlardan sui-istifadə edilərək ölkəmizə qarşı qərəzli yanaşmaların tətbiq edilməsinə yol verilməyəcəyini bir daha diqqətə çatdırırıq".

Bir sözlə, Azərbaycana qarşı Avropanın bəzi nasist təmayüllü qüvvələrinin qərəzi ortadır. Bu qərəzi Almaniyanın faşist rejiminin fəallıqlarından olan F.Şveberin təmsalında icrasına cəhdlərlə kifayətləndiyini demək olamaz. Sadəcə, F.Şveber istifadə edilən alətlərdən biridir. Əsas icraçılar Fransanın, Almaniyanın hakimiyyət dairələrindədir. Xüsusilə, Azərbaycanın Fransanın müstəmləkəçiliyinə qarşı sərt addımlar atması və dünyanın əksər ölkələrinin bu addımları dəstəkləməsi Makron rejimini ciddi problemlərlə üz-üzə qoyub. Vəziyyəti öz xeyrinə dəyişmək və Azərbaycana qarşı uğursuz və əsasız qərarların qəbul edilməsinə nail olmaqla fəaliyyətində dönüş etməyə çalışır. Fransa Almaniya vasitəsilə AŞPA-nı Azərbaycana qarşı vasitə kimi istifadə etməyə çalışır. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Şoltsun hakimiyyəti Makron iqtidarının əlində alətdir. Görünür, Almaniya 1939-cu il dövrünə qayıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, o dövrdə silahlanmaya üstünlük verən, lakin dövlət olaraq alçalmaqla susdurulan Almaniya faşist ideologiyasını yenidən inkişaf etdirməklə keçmişin qisasını almağa ümid edir. Bu məqsədlə hər il Almaniyanın dövlət büdcəsindən milyardlarla dollar faşist ideologiyasının təmsilçilərinə ayrılması təsadüfi sayıla bilməz. Yeni ehtimal ki, ayrılan maliyyə vəsaitləri nüvə silahının hazırlanmasına xərclənir. Hətta 2024-cü ilin fevralın 27-də dünyanın bir sıra nüfuzlu nəşrlərində belə bir informasiya dərc olundu ki, Almaniya nüvə silahı istehsal etməyi planlaşdırır. Bu isə təhlükədən də təhlükəlidir. Çünki faşizm atom silahını əldə edə bilse, indidən dünyanın sonu çatdığını demək olar. Ona görə də, Frank Şveber kimi nasistlərin AŞPA-da Azərbaycana qarşı qaraxma kampaniyası aparmaqla yanaşı, separatçı qərarın qəbul edilməsinə nail olunmaları onların öz xislətlərini nümayiş etdirmələrinin göstəricisidir.

İLHAM ƏLİYEV

QURUM RƏSMİSİ DANIŞDI

"Bakı Metropoliteni xətlərində son dövrlərdə çox nadir hallarda qatarlarda bu və digər nöqsan, nasazlıq müşahidə olunur. Belə olduqda Bakı Metropoliteni dərhal məlumatı ictimailəşdirir və hadisənin xarakteri, xətdəki hərəkətə təsiri barədə informasiya verilir. Çünki sərnişinlərin məlumatlı olması çox vacibdir. Ümumiyyətlə texniki problemlərin hər biri Bakı Metropoliteninin "Vaqon Təsərrüfatı" ilə bağlı normativ sənədlərdə müəyyən olunduğu qaydada baxılır. Aşkarlanan nasazlığın da xüsusiyyətləri müxtəlif formalarda ola bilər. Məsələn, sərnişinlərin qatardan kənarlaşdırılıb, qatarın elektrik deposuna göndərilməsi və yaxud hər hansı stansiyaya qədar hərəkət davam edir və xəttən çıxarılan qatar başqası ilə əvəzlənir". Bu sözləri SİA-ya

"Bu məsələ çox ciddi şəkildə nəzarət altında saxlanılır"

açıqlamasında Bakı Metropoliteninin mətbuat katibi Bəxtiyar Məmmədov deyib. O bildirib ki, nasazlıq və yaxud hər hansı nöqsanın dərhal yerində aradan qaldırılması da mümkündür: "Baş verən nasazlıqlar fərqli olduğundan normativ tələblərə uyğun olaraq da dərhal qərar verilir. Amma istənilən nöqsan, nasazlıqla bağlı dərhal metropolitenə aidiyyəti sahənin araşdırılması aparılır. Burada istər texniki, istərsə də insan faktoru ilə bağlı məsələlər dərindən araşdırılır. Bu davamlı və daimi olan bir prosesdir. Hər bir eskalatorlu stansiyada eskalatorun sayından asılı olaraq iş prinsipləri müəyyən olunur. Eskalatorların iş qrafiki əsasən sərnişinlərin hərəkət axını və istiqamətlərinə

uyğun olaraq dövrü müəyyən olunur. Bununla belə sərnişin axınının dəyişməsi və digər hallar üçün operativ tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün də artıq müvafiq ardıcılıq da mövcuddur. Eskalatorlardan birinin qeyri-ışlək vəziyyətdə saxlanması sərnişin təhlükəsizliyi

və onun hərəkət rahatlığının təmin edilməsi məqsədi daşıyır. Yeni, bir eskalatorun ehtiyatda saxlanması baş verə biləcək hər hansı fəvqəladə hallardan sıçortalanmaq və sərnişin axınına təsə göstərmədən digər eskalatorun qoşulmasına da şərait yaradır. Ümumiyyətlə bu məsələ çox ciddi şəkildə nəzarət altında saxlanılır. Qatarda problem yaranıqda isə çox rahatlıqla maşinistlə əlaqə saxlamaq mümkündür".

Səbinə Hüseynli

Azərbaycan nə qədər güclənirsə, Qərbin təzyiqi də bir o qədər artır

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

mək istəməyən belə bir böyük oyunçunun meydana çıxması təbii ki, Vaşinqtonu və Brüsseli narahat edir. Azərbaycana qarşı bu cür aqressiv ritorika buradan qaynaqlanır və Bakıya təzyiq daha da artacaq. Yeni, Azərbaycan nə qədər güclü və müstəqil olsa, Qərbin Bakıya və onun siyasətinə təzyiqləri bir o qədər nəzərə cərpacaq. Bir qütblü dünya dağılır və digər güclü oyunçular meydana çıxır, məsələn, Budapeştdə Orban, Bakıda Əliyev, Moskvada Putin və başqaları", - politoloq qeyd edib.

Ekspertin fikrincə, qarşıdan yeni geosiyasi dəyişikliklər dövrü gə-

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Ölkəmizin bu təşkilatdakı nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərinin ratifikasiyasının əleyhinə səs verən Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) deputatlarını Azərbaycan persona non grata elan edib. Respublikanın səlahiyyətləri bərpa olunana qədər həmin şəxslərin Azərbaycana girişinə icazə verilməyəcək. Xüsusən bu yaxınlarda AŞPA-da başlanmış əsassız anti-Azərbaycan kampaniyası fonunda bu qarşılıqlı addımı ədalətli hesab etmək olar.

Avqustun 23-də Almaniya parlamentinin üzvü Frank Şvabe Azərbaycanın guya Avropa Şurasına üzvlükdə maraqlı olmadığını, həmçinin AŞPA nümayəndələrinin Milli Məclisə seçkiləri müşahidə etmək üçün dəvət edilmədiyini bildirib və Bakını "Avropa Şurasının irəli sürdüyü dəyərlərə məhəl qoymamaqda" ittiham edib. Eyni zamanda, Şvabe COP29 konfransı çərçivəsində Azərbaycana səfər etmək niyyətində olduğunu qeyd edib.

Buna cavab olaraq Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Ayxan Hacızadə Şvabenin bəyanatlarını qərəzli və aldadıcı adlandırır.

"Frank Şvabe yaxşı bilir ki, AŞPA nümayəndələrinin Milli Məclisə seçkiləri müşahidə etmək üçün dəvət edilməməsinin yeganə səbəbi siyasi səviyyədə ölkəmizə verilən vədlərə baxmayaraq, Azərbaycan nümayəndə heyətinin mandatının hələ də bərpa edilməməsidir", - deyərək Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi deyib. Beləliklə, Frank Şvab və onun AŞPA-dakı həmkarları çətin ki, Bakıda belə mühüm beynəlxalq tədbirdə iştirak edə bilsinlər.

Maraqlıdır, digər ölkələrin ekspertləri və politoloqları AŞPA-dakı bu pozğunluğu və Bakının cavab addımlarını necə qiymətləndirirlər? Ekspertlərin "Caliber" analitik mərkəzinə şərhlərini oxucularımıza təqdim edirik.

Rusiyalı politoloq və MDB ölkələri üzrə ekspert Aslan Rubayevin sözlərinə görə, Azərbaycan son illər çox güclü regional oyunçuya, sabit dövlətə çevrilib, bir çox ölkələr üçün cəlbedici olub. O, qeyd edib ki, bu, hətta Azərbaycanın

BRICS-ə üzvlüklə bağlı müraciətinin bu mötəbər təşkilatın iştirakçıları arasında doğurduğu müsbət reaksiyadan da nəzərə çarpır.

"Əlbəttə, Amerikanın Cənubi Qafqazda sabitliyi pozmaq planı var idi, bu plan ilk növbədə regionun enerji qovşaqlarına və nəqliyyat dəhlizlərinə nəzarəti ələ keçirmək və bütün bunları NATO çətiri altında həyata keçirmək idi. Regiona daxil olmaq üçün Ermənistandan tramplin kimi istifadə etmək planlaşdırılırdı, lakin bu plan baş tutmadı. Bakının Qərbin bütün arzularını puça çıxaraq, işğal olunmuş bütün ərazilərə nəzarəti necə tez bir zamanda bərpa etdiyini gördük. İndi Azərbaycan iqtisadi cəhətdən inkişaf etmək istəyir, Azərbaycan döyüşmək istəmir, amma Qərbdəki qüvvələr ona başqa plan tətbiq etmək istəyir.

Regionda və onun hüdudlarından kənar Qərbin ardınca get-

lir və Qərb bununla bağlı heç nə edə bilməz. Lakin o, mümkün qədər bu proseslərə mane olmağa, müstəmləkəçilik siyasətini davam etdirməyə çalışır və AŞPA deputatlarının qeyri-müəyyən davranışı da Qərbin yeni güclü oyunçulara qarşı mübarizəsinin əks-sədasıdır.

"Ancaq mənim fikrimcə, Bakı AŞPA-da iştirakına çox da bağlanmamalıdır, bu təşkilatdan çıxmaq

daha yaxşı olardı. Axı Bakının qarşısında çox daha mühüm vəzifələr var: Azərbaycanla qlobal əməkdaşlığa sadiq olan BRİKS-də, Şərqi və Asiya ölkələrində bunu gözləyirlər. Bura Çin, Səudiyyə Ərəbistanı, təbii ki, Rusiya və bir çox başqa dövlətlər daxildir. Avropa da öz növbəsində siyasi subyektivliyini itirib və onun siyasi institutlarının reaksiyaları və hərəkətləri Azərbaycan üçün ağırlı deyil, me-

diada lüzumsuz ajiotaj və həyəcanla müşayiət olunur, lakin heç bir şəkildə Bakıya təzyiq göstərə bilməz"- A. Rubayev vurğulayıb.

Qazaxıstanlı politoloq, siyasi elmlər namizədi Şarip İsmuhamedovun fikrincə, AŞPA kimi təşkilat Soyuq Müharibə dövründə yaradılıb və bu "müharibə" başa çatdıqdan sonra həmin ritorika bu təşkilata və Qərb blokları daxil olmayan ölkələrin siyasətini pisləmək praktikasını davam etdirir.

"Deməli, AŞPA əsas vəzifəsi- nən- Aİ-nin qonşu ölkələrlə tərəfdaşlıq və əməkdaşlığın gücləndirilməsinə cavab vermir. Əksinə, qonşu ölkələr Avropanın dəyərləri, normaları və qanunları baxımından qiymətləndirilir ki, bunlar dəyərə və de-facto Aİ ölkələrindəki kimi ola bilməz. Frank Şvabe və Markus Viçel kimi adamlar isə belə deputatların yalnız ikiüzlü olduğunu sübut edir- AŞPA-da onların sayı çoxdur.

Bunun ən bariz nümunəsi AŞPA-da öz ərazi bütövlüyünü bərpa edən, Qarabağı separatizmdən və terrorizmdən azad edən Azərbaycanın demokratiyanın olmamasında, insan haqlarının pozulmasında ittiham olunduğu, əsl işğalçılar haqqında heç nə demədiyi ritorikadır. Azərbaycanlıları öz torpaqlarından didərgin salan, günahsız sakinləri qətlə yetirənləri cəzalandırmaq üçün qərarlar haradadır?

Eyni zamanda, İsveçin AŞPA nümayəndə heyətinin rəhbəri Markus Viçelin baş verənlərə kifayət qədər ayıq qiymət verməsini qeyd etmək yerinə düşərdi ki, o, Şvabenin emosional bəyanatlarından fərqli olaraq, özünün uzun illərdir anti-Azərbaycan mövqə tutduğunu səmimi şəkildə etiraf etdi. Ona görə də, Azərbaycanın COP29 ərəfsində 6 İsveçli deputatın ölkəyə girişinə qadağa qoymaq qərarı ona təəccüblü gəlməyib. Beləliklə, o, Azərbaycanın öz maraqlarını, o cümlədən ölkə parlamentinə yerli seçkilər zamanı öz qanuni hüququnu tanıdı, çünki Azərbaycanda Avropa siyasi institutlarının ədalətliliyinə inam yoxdur- hər şey məntiqlidir. Xatırladaq ki, hələ 2017-ci ildə AŞPA-nın keçmiş rəhbəri bu təşkilatın ağır böhran yaşadığı və idarə olunmasının çətin olduğu üçün AŞPA-dan ayrıldığını bildirmişdi. O vaxtdan bəri, gördüyümüz kimi, AŞPA yalnız düşmənçilik ritorikasını və səlahiyyətlərini pozmaq praktikasını gücləndirdi", - deyərək Ş.İsmuhamedov qeyd edib.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Konservləşdirilmiş qidalar necə saxlanılmalıdır?

MÜTƏXƏSSİS İZAH ETDİ

"Yay mövsümündə bir çox xanımlar ev şəraitində bəzi qidaları konservləşdirmə üsulu ilə qışa tədarük edirlər. Lakin konservləşdirmə zamanı qaydalara düzgün əməl olunmazsa, bu nəticədə zəhərlənmə ilə nəticələnir. Hətta bir çox hallarda ölüme də səbəb olur. Yaxşı olar ki, konservləşdirmə zamanı mütləq şəkildə meyvə-tərəvəz yaxşı yuyulsun, həmçinin keyfiyyətli, mövsümi və yerli məsullara üstünlük verilsin. Əgər meyvə-tərəvəzlərin hər hansı birində əzik və ya xarab olmuş hissə varsa, ondan ümumiyyətlə istifadə etmək tövsiyyə olunmur. Mütləq şəkildə sanitariya-gigiyenik qaydalara da əməl olunmalıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Qida təhlükəsizliyi Hərəkatının rəhbəri, Sağlam qidalanma mütəxəssisi Məhəti Hüseynova deyib. O bildirib ki, konservləşdirmə zamanı istifadə olunan qablar şüşə olmaqla yanaşı, sterilizasiya da düzgün aparılmalıdır: "Eyni zamanda saxlanma şəraiti və temperatur rejiminə də diqqət yetirilməlidir. Konservləşdirilmiş qidaların mümkün qədər qaranlıq və sərin yerdə saxlanılmasına diqqət etmək lazımdır.

Bir çox hallarda yuxarıda qeyd olunan qaydalara əməl olunmur və yaxud qaynar su ilə isti emal olduğuna görə, qidanın tərkibində olan mikroorqanizmlərin qaynar su ilə yox olacağı düşünülür. Lakin steril qaydalara düzgün əməl olunmayıbsa bu zaman konservləşdirilmiş məsul zərərli hesab olunur. Eyni zamanda konservləşdirilən qidalar uzun müddət saxlanıldıqda diqqət etmək lazımdır ki, qapaq şişməsin. Xüsusilə də məsulun suyunda bulanıqlıq, çökmə varsa, həmin məsuldan istifadə etmək tövsiyə

olunmur. Bu sənaye üsulu ilə emal olunmuş qidalara da aiddir. Lakin sənaye üsulu ilə emal olunan qidaların ev üsulundakından fərqi ondadır ki, ev üsulu qidalarda konservantlardan istifadə olunmur. Sənaye üsulunda isə konservantlardan istifadə olunur və rəf ömürləri uzun olur, həmçinin zəhərlənmə daha az baş verir".

Səbinə Hüseyinli

Şahzadə Diananın ölümü barədə serial çəkiləcək

Mərhum Uels şahzadəsi Diana barədə serial çəkilişlərinə başlanılacaq. Bu barədə "Deadline" məlumat yayıb. Layihə "Diananı kim öldürdü?" adlanacaq. Ekran işi 1997-ci ildə avtomobil qəzasında həyatını itirmiş Uels şahzadəsinin ölümünün hansı şəraitdə baş verdiyini izah edəcək.

Serialda faciə ilə bağlı əsas personajlarla nadir müsahibələr yer alacaq. Onun nə zaman izləyicilərə təqdim olunacağı isə hələlik belli deyil.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarımızı
dərc etməyə hazırıq!

55 yaşlı lıcalı özündən 30 yaş kiçik sevgilisi ilə evlənir

Xəbər verdiyimiz kimi, türkiyəli iş adamı Acun lıcalı dördüncü dəfə ailə həyatı quracaq. 55 yaşlı lıcalı özündən 30 yaş kiçik sevgilisi Ayça Çağla Altunkaya ilə nikah masasına əyləşəcək.

Cütlük sentyabrın 4-də İstanbuldakı "Esmə Sultan Yalısı"nda toy edəcək. Qeyd edək ki, 3 dəfə ailəli olan Acunun müxtəlif evliliklərindən 4 qız övladı var.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700